

PLAN GOSPODARENJA OTPADOM

Grada Vrgorca za razdoblje 2017. - 2022.

Naziv projekta:	Izrada Plana gospodarenja otpadom Grada Vrgorca za razdoblje 2017. – 2022.
Dokument:	Nacrt Plana gospodarenja otpadom Grada Vrgorca za razdoblje 2017. – 2022.
Verzija:	2
Datum:	Prosinac 2017.
Naručitelj:	Grad Vrgorac Ulica Tina Ujevića 8 21276 Vrgorac
Izvršitelj:	Maxicon d.o.o. Kružna 22 10 000 Zagreb
Voditelj izrade Plana:	mr.sc. Ivan Barbić, dipl.ing.građ.
Suradnici:	Margareta Šeparović, dipl.ing.biol.,prof. Valentina Habdija Žigman, mag.ing.prosp.arch. Željko Varga, mag.ing.prosp.arch. Tea Strmecky, mag.ing.oecoing.
Predstavnici Naručitelja	Ante Pranić, mag.ing.aedif, gradonačelnik Grada Vrgorca

Za Maxicon d.o.o.

mr.sc. Ivan Barbić, dipl.ing.građ.
direktor

Sadržaj

1.	UVOD.....	5
2.	POLAZNE OSNOVE.....	6
2.1.	Ciljevi Plana gospodarenja otpadom	6
2.2.	Zakonodavni okvir	6
2.2.1.	Zakonodavstvo RH.....	6
2.2.1.	Zakonske obveze lokalnih samouprava	8
2.3.	Institucionalni okvir	10
3.	ANALIZA, OCJENA STANJA I POTREBA U GOSPODARENJU OTPADOM NA PODRUČJU GRADA VRGORCA ...	13
3.1.	Osnovne značajke Grada Vrgorca	13
3.1.1.	Osnovna obilježja prostora i prostornog uređenja	13
3.1.2.	Stanovništvo	14
3.2.	Podaci o vrstama i količinama proizvedenog otpada, odvojeno sakupljenog otpada odlaganju komunalnog i biorazgradivog otpada te ostvarivanju ciljeva.....	15
3.2.1.	Komunalni otpad	15
3.2.2.	Biorazgradivi komunalni otpad	17
3.2.3.	Sastav miješanog komunalnog otpada.....	18
3.2.4.	Proizvodni otpad	18
3.2.5.	Provedene akcije prikupljanja otpada.....	20
3.2.6.	Postojeći sustav za sakupljanje komunalnog otpada	20
3.3.	Postojeće i planirane građevine, uređaji za gospodarenje otpadom i status sanacije neusklađenih odlagališta i lokacija onečišćenih otpadom.....	23
3.3.1.	Građevine za gospodarenje otpadom određene prostorno – planskom dokumentacijom.....	23
3.3.1.	Postojeće i planirane građevine za gospodarenje otpadom	24
3.3.2.	Status sanacije neusklađenih odlagališta	26
3.3.3.	Lokacije onečišćene otpadom i njihovo uklanjanje	26
3.4.	Ocjena stanja	29
3.5.	Ostvarivanje ciljeva.....	30
3.5.1.	Procjena količina ukupno proizvedenog komunalnog otpada za razdoblje od 2017.-2022.....	30
3.5.2.	Ciljne vrijednosti gospodarenja komunalnim otpadom do 2022. godine sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom i Planom gospodarenja otpadom RH.....	31
4.	MJERE ZA OSTVARENJE CILJEVA SMANJIVANJA ILI SPRJEČAVANJA NASTANKA OTPADA, IZOBRAZNO-INFORMATIVNE AKTIVNOSTI I AKCIJE PRIKUPLJANJA OTPADA	34
5.	OPĆE MJERE ZA GOSPODARENJE OTPADOM, OPASNIM OTPADOM I POSEBNIM KATEGORIJAMA OTPADA	38
5.1.	Opće mjere gospodarenja otpadom.....	38
5.2.	Gospodarenje opasnim otpadom	39
5.3.	Mjere gospodarenja posebnim kategorijama otpada	39

5.3.1.	Biootpad	39
5.3.2.	Ambalažni otpad	40
5.3.3.	Građevni otpad i otpad koji sadrži azbest	41
5.3.4.	Otpadni tekstil i obuća	42
5.3.5.	Medicinski otpad	43
5.3.6.	Električni i elektronički otpad	43
5.3.7.	Ostale posebne vrste otpada	44
6.	MJERE PRIKUPLJANJA MIJEŠANOG I BIORAZGRADIVOG KOMUNALNOG OTPADA	44
7.	Mjere odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla i plastike te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada	46
8.	POPIS PROJEKATA VAŽNIH ZA PROVEDBU ODREDBI PLANA GOSPODARENJA OTPADOM RH	48
9.	ORGANIZACIJSKI ASPEKTI, IZVORI I VISINA FINACIJSKIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU MJERA GOSPODARENJA OTPADOM	48
9.1.	Organizacijski aspekti i izvori financiranja	48
9.2.	Visina financijskih sredstava	49
10.	ROKOVI I NOSITELJI IZVRŠENJA PLANA	51
10.1.	Terminski plan	51
10.2.	Nositelji izvršenja Plana gospodarenja otpadom	52

1. UVOD

Na temelju članka 21. Zakona o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17), Grad Vrgorac, kao jedinica lokalne samouprave, obavezna je izraditi Plan gospodarenja otpadom. Plan gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave donosi se za razdoblje od šest godina, a njegove izmjene i dopune po potrebi.

Plan gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave donosi predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave koje je dužno ishoditi prethodnu suglasnost od upravnog tijela jedinice područne (regionalne) samouprave nadležnog za poslove zaštite okoliša o usklađenosti prijedloga plana s odredbama Zakona, provedbenim propisima i nacionalnom Planom gospodarenja otpadom.

Nacrt plana jedinice lokalne samouprave objavljuje se putem medija sa svrhom pribavljanja mišljenja, prijedloga i primjedbi javnosti. Posredstvom medija jedinica lokalne samouprave izvješćuje javnost o mjestu na kojem je nacrt plana gospodarenja otpadom dostupan te načinu i vremenu iznošenja mišljenja, prijedloga i primjedbi. Rok u kojem javnost može iznositi primjedbe, prijedloge i mišljenja ne može biti kraći od 30 dana od dana objave.

Sukladno odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom Plan gospodarenja otpadom Grada Vrgorca obuhvaća sve zakonski propisane elemente:

- analizu, te ocjenu stanja i potreba u gospodarenju otpadom na području jedinice lokalne samouprave, uključujući ostvarivanje ciljeva,
- podatke o vrstama i količinama proizvedenog otpada, odvojeno sakupljenog otpada, odlaganju komunalnog i biorazgradivog otpada te ostvarivanju ciljeva,
- podatke o postojećim i planiranim građevinama i uređajima za gospodarenje otpadom te statusu sanacije neusklađenih odlagališta i lokacija onečišćenih otpadom,
- podatke o lokacijama odbačenog otpada i njihovom uklanjanju,
- mjere potrebne za ostvarenje ciljeva smanjivanja ili sprječavanja nastanka otpada, uključujući izobrazno-informativne aktivnosti i akcije prikupljanja otpada,
- opće mjere za gospodarenje otpadom, opasnim otpadom i posebnim kategorijama otpada,
- mjere prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada,
- mjere odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla i plastike te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada,
- popis projekata važnih za provedbu odredbi Plana,
- organizacijske aspekte, izvore i visinu financijskih sredstava za provedbu mjera gospodarenja otpadom,
- rokove i nositelje izvršenja Plana.

2. POLAZNE OSNOVE

2.1. Ciljevi Plana gospodarenja otpadom

U svrhu primjene politike gospodarenja otpadom koja podržava smanjenje nastanka otpada kroz razvoj funkcionalnog sustava gospodarenja otpadom, a koji ima za cilj otpad koristiti kao vrijedan resurs, **Okvirna direktiva o otpadu**¹ sukladno okolišnim koristima/troškovima jasno definira red prvenstva gospodarenja otpadom: (i) sprječavanje nastanka otpada, (ii) priprema za ponovnu uporabu, (iii) recikliranje, (iv) drugi postupci oporabe (npr. energetska oporaba) i (v) zbrinjavanje otpada. Kako je Republika Hrvatska svoje zakonodavstvo uskladila s pravnom stečevinom Europske unije, tako je i prihvatila navedeni red prvenstva gospodarenja otpadom kroz odredbe Zakona o održivom gospodarenju otpadom.

Osnovna svrha i cilj ovog Plana gospodarenja otpadom je uspostava cjelovitog i učinkovitog sustava gospodarenja otpadom za područje Grada Vrgorca temeljenog na ciljevima **Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine (NN 3/17)** i važećim zakonskim odredbama iz područja gospodarenja otpadom. Gospodarenje otpadom mora se provoditi na način da se ne dovede u opasnost ljudsko zdravlje i okoliš, a načela održivosti osobito moraju biti usmjerena na očuvanje prirodnih resursa i sprječavanje od onečišćenja svih sastavnica okoliša.

U svrhu ispunjenja zakonskih odredbi i ciljeva Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. osnovni ciljevi ovog Plana gospodarenja otpadom su sljedeći:

- usmjeravanje i osiguranje gospodarenja otpadom na području Grada Vrgorca sukladno Zakonom definiranom redu prvenstva u gospodarenju otpadom,
- provođenje mjera i aktivnosti sprječavanja nastanka otpada uključujući i izobrazno-informativne aktivnosti,
- unaprjeđenje sustava odvojenog skupljanja otpada, naročito odvojenog sakupljanja pojedinih vrsta otpada iz komunalnog otpada,
- smanjivanje količina biorazgradivog komunalnog otpada koji se odlaže na odlagalište otpada,
- unaprjeđenje sustava odvojenog skupljanja otpada, naročito odvojenog sakupljanja pojedinih vrsta otpada iz komunalnog otpada,
- smanjenje ukupnih količina otpada koje se zbrinjavaju postupkom odlaganja,
- provođenja mjera i aktivnosti sanacije lokacija onečišćenih odbačenim otpadom,
- unaprjeđenje praćenja i kontrole tokova otpada.

2.2. Zakonodavni okvir

2.2.1. Zakonodavstvo RH

Odredbe **Zakona o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17)** određuju sustav gospodarenja otpadom uključujući prioritete u gospodarenju otpadom; principe, ciljeve i metode gospodarenja otpadom; strateške i programske dokumente u gospodarenju otpadom; nadležne i njihove odgovornosti u gospodarenju otpadom; lokacije i građevine za gospodarenje otpadom; aktivnosti gospodarenja otpadom; prekogranični promet/kretanje otpada; informacijski sustav gospodarenja otpadom; te upravljanje i inspeksijski nadzor gospodarenja otpadom.

Tablica 1. Zakoni i provedbeni propisi u području gospodarenja otpadom

- Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17)
- Pravilnik o gospodarenju otpadom (NN 117/17)

¹ Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenog 2008. o otpadu

- Uredba o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17)
- Pravilnik o katalogu otpada (NN 90/15)
- Pravilnik o termičkoj obradi otpada (NN 75/16)
- Pravilnik o načinima i uvjetima odlaganja otpada, kategorijama i uvjetima rada za odlagališta otpada (NN 114/15)
- Pravilnik o ambalaži i otpadnoj ambalaži (NN 88/15, 78/16, 166/17)
- Uredba o gospodarenju otpadnom ambalažom (NN 97/15)
- Odluka o područjima sakupljanja neopasne otpadne ambalaže (NN 88/15)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim gumama (NN 113/16)
- Odluka o izmjenama naknada u sustavima gospodarenja otpadnim vozilima i otpadnim gumama (NN 40/15)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim vozilima (NN 125/15, 90/16)
- Uredba o gospodarenju otpadnim vozilima (NN 112/15)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim uljima (NN 124/06, 121/08, 31/09, 156/09, 91/11 , 45/12, 86/13)
- Odluka o izmjeni naknade u sustavu gospodarenja otpadnim uljima (NN 95/15)
- Odluka o izmjenama naknada u sustavima gospodarenja otpadnim vozilima i otpadnim gumama (NN 40/15)
- Pravilnik o baterijama i akumulatorima i otpadnim baterijama i akumulatorima (NN 111/15)
- Uredba o gospodarenju otpadnim baterijama i akumulatorima (NN 105/15)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim tekstilom i otpadnom obućom (NN 99/15)
- Naputak o postupanju s otpadom koji sadrži azbest (NN 89/08)
- Pravilnik o gospodarenju otpadnim električnim i elektroničkim uređajima i opremom (NN 42/14, 48/14, 107/14, 139/14)
- Naputak o glomaznom otpadu (NN 79/15)
- Pravilnik o gospodarenju otpadom od istraživanja i eksploatacije mineralnih sirovina (NN 128/08)
- Odluka o postupanju Fonda za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost za provedbu mjera radi unapređenja sustava gospodarenja otpadom koji sadrži azbest (NN 58/11)
- Uredba o graničnim prijelazima na području Republike Hrvatske preko kojih je dopušten uvoz otpada u Europsku uniju i izvoz otpada iz Europske unije (NN 6/14)
- Pravilnik o gospodarenju medicinskim otpadom (NN 50/15)
- Pravilnik o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest (NN 69/16)
- Pravilnik o gospodarenju muljem iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda kada se mulj koristi u poljoprivredi (NN 38/08)
- Pravilnik o gospodarenju otpadom iz proizvodnje titan-dioksida (NN 117/14)
- Pravilnik o nusproizvodima i ukidanju statusa otpada (NN 117/14)
- Pravilnik o gospodarenju polikloriranim bifenilima i polikloriranim terfenilima (NN 103/14)
- Odluka o stavljanju izvan snage Programa izobrazbe o gospodarenju otpadom (NN 20/16)

2.2.1. Zakonske obveze lokalnih samouprava

Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17) definira obaveze i odgovornosti jedinica lokalne samouprave u pitanjima gospodarenja otpadom prema kojem su JLS dužne:

- osigurati javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada,
- osigurati odvojeno prikupljanje otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada,
- osigurati sprječavanje odbacivanja otpada te uklanjanje tako odbačenog otpada,
- osigurati provedbu Plana gospodarenja otpadom RH,
- osigurati donošenje i provedbu plana gospodarenja otpadom JLS, odnosno Grada Zagreba,
- osigurati provođenje izobrazno – informativne aktivnosti na svom području,
- osigurati mogućnost provedbe akcija prikupljanja otpada,
- osigurati provedbu navedenih obveza na kvalitetan, postojan i ekonomski učinkovit način u skladu s načelima održivog razvoja, zaštite okoliša i gospodarenja otpadom osiguravajući pri tom javnost rada,
- sudjelovati u sustavima sakupljanja posebnih kategorija otpada sukladno propisu kojim se uređuje gospodarenje posebnom kategorijom otpada,
- JLS je obveznik plaćanja poticajne naknade za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada koji nastaje na području te JLS,
- JLS dužna je o svom trošku, na odgovarajući način osigurati godišnje provedbu izobrazno – informativnih aktivnosti u vezi gospodarenja otpadom na svojem području, a osobito javne tribine, informativne publikacije o gospodarenju otpadom i objavu specijaliziranih priloga u medijima kao što su televizija i radio,
- JLS dužna je u sklopu mrežne stranice uspostaviti i ažurno održavati mrežne stranice s informacijama o gospodarenju otpadom na svojem području,
- dostavljati godišnje izvješće o provedbi Plana jedinici područne (regionalne) samouprave do 31. ožujka tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu i objaviti ga u svom službenom glasilu.

JLS dužna je osigurati javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada na kvalitetan, postojan i ekonomski učinkovit način u skladu s načelima održivog razvoja, zaštite okoliša i gospodarenja otpadom osiguravajući pri tom transparentnost rada.

Predstavničko tijelo jedinice lokalne samouprave donosi odluku o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i prikupljanja biorazgradivog komunalnog otpada koja sadrži:

- kriterij obračuna količine otpada,
- standardne veličine i druga bitna svojstva spremnika za sakupljanje otpada,
- najmanju učestalost odvoza otpada prema područjima,
- obračunska razdoblja kroz kalendarsku godinu,
- područje pružanja javne usluge,
- odredbe propisane uredbom o načinu gospodarenja komunalnim otpadom,
- opće uvjete ugovora s korisnicima.

Jedinice lokalne samouprave dužne su donijeti odluku o načinu pružanja javnih usluga prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada odluke iz članka 30. stavka 7. i odluku o mjerama za sprječavanje nepropisnog odbacivanja otpada i mjerama za uklanjanje odbačenog otpada iz članka 36. stavka 13. Zakona o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17) u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17).

Također, Zakonom o održivom gospodarenju otpadom utvrđene su obveze JLS glede odvojenog sakupljanja otpada prema kojima JLS izvršava obvezu odvojenog prikupljanja problematičnog otpada, otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada na način da osigura:

- funkcioniranje jednog ili više reciklažnih dvorišta, odnosno mobilne jedinice na svom području;
- postavljanje odgovarajućeg broja i vrsta spremnika za odvojeno sakupljanje problematičnog otpada, otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila, koji nisu obuhvaćeni sustavom gospodarenja posebnom kategorijom otpada, na javnoj površini;
- obavještanje kućanstava o lokaciji i izmjeni lokacije reciklažnog dvorišta, mobilne jedinice i spremnika za odvojeno sakupljanje problematičnog otpada, otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila;
- uslugu prijevoza krupnog (glomaznog) komunalnog otpada na zahtjev korisnika usluge.

Sukladno članku 11. Zakona o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17) otpad čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti mora se odvojeno sakupljati i skladištiti kako bi se olakšala ili unaprijedila uporaba otpada sukladno člancima 7. i 9. Zakona ako je to izvedivo i opravdano u tehničkom i ekonomskom smislu i u smislu zaštite okoliša i ne smije se miješati s drugim otpadom ili drugim materijalom različitih svojstava.

Osiguravanje odgovarajućeg broja reciklažnih dvorišta:

- JLS koja ima 1.500 stanovnika ili manje, a nije osigurala funkcioniranje reciklažnog dvorišta, dužna je osigurati funkcioniranje istog na svojem području posredstvom mobilne jedinice koja se u smislu Zakona smatra reciklažnim dvorištem;
- JLS koja ima više od 1.500 stanovnika dužna je osigurati funkcioniranje najmanje jednog reciklažnog dvorišta i još po jedno na svakih idućih 25.000 stanovnika na svojem području;
- JLS koja ima više od 100.000 stanovnika dužna je osigurati funkcioniranje najmanje četiri reciklažna dvorišta i još po jedno na svakih idućih 30.000 stanovnika na svojem području;
- JLS dužna je u naseljima u kojima se ne nalazi reciklažno dvorište osigurati funkcioniranje istog posredstvom mobilne jedinice koja se u smislu ovoga Zakona smatra reciklažnim dvorištem.

Jedinica lokalne samouprave dužna je osigurati da prostorni razmještaj reciklažnih dvorišta, odnosno način rada mobilne jedinice omogućava pristupačno korištenje istih svim stanovnicima područja za koje su uspostavljena reciklažna dvorišta, odnosno mobilne jedinice.

Reciklažno dvorište

Osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem otpada dužna je:

- zaprimati bez naknade i voditi evidenciju o zaprimljenom sljedećem komunalnom otpadu nastalom u kućanstvu na odgovarajućem području jedinice lokalne samouprave za koje je uspostavljeno to reciklažno dvorište: problematični otpad, otpadni papir, drvo, metal, staklo, plastiku, tekstil i krupni (glomazni) otpad,
- odvojeno skladištiti otpad u odgovarajućim spremnicima,
- predati otpad osobi ovlaštenoj za gospodarenje tom vrstom otpada,
- sudjelovati u sustavima gospodarenja posebnom kategorijom otpada na način propisan propisom kojim se uređuje gospodarenje posebnom kategorijom otpada.

Osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem utvrđuje, u suradnji s tijelima jedinice lokalne samouprave, pravo korištenja usluga reciklažnog dvorišta bez naknade.

Osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem dužna je zatražiti na uvid osobni identifikacijski dokument od osobe koja predaje otpad.

Osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem može zaprimati i otpad koji nije nastao na odgovarajućem području jedinice lokalne samouprave za koje je uspostavljeno to reciklažno dvorište kao i otpad koji nije nastao u kućanstvu.

Osoba koja predaje otpad snosi sve troškove gospodarenja tim otpadom.

Zabranjeno je krupni (glomazni) otpad odbacivati i sakupljati na javnoj površini, osim putem spremnika.

Pravilnikom o gospodarenju otpadom (NN 117/17) definiran je popis otpada, između ostalog i problematičnog otpada, kojeg je osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem dužna zaprimati (Prilog 1).

Sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom JLS mora osigurati i **sprječavanje nepropisnog odbacivanja otpada** te uklanjanje tako odbačenog otpada osiguranjem i provođenjem sljedećih mjera:

- uspostavljanje sustava za zaprimanje obavijesti o nepropisno odbačenom otpadu,
- uspostavljanje sustava evidentiranja lokacija odbačenog otpada,
- provođenje redovnog godišnjeg nadzora područja JLS radi utvrđivanja postojanja odbačenog otpada, a posebno lokacija na kojima je u prethodne dvije godine evidentirano postojanje odbačenog otpada.

Uredba o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17) definira sustav sakupljanja komunalnog otpada prema kojem se javna usluga pruža i koristi u okviru sustava sakupljanja komunalnog otpada u skladu sa sljedećim standardima:

- korisniku usluge mora biti osigurana mogućnost odvojene predaje otpada na njegovom obračunskom mjestu i korištenjem reciklažnog dvorišta, mobilnog reciklažnog dvorišta te spremnika postavljenog na javnoj površini i odvoz glomaznog otpada,
- odvojena primopredaja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada obavlja se putem spremnika kod korisnika usluge, na način da se otpadni papir i karton prikuplja odvojeno od biootpada.

U okviru sustava sakupljanja komunalnog otpada pruža se javna usluga:

- prikupljanja miješanog komunalnog otpada na lokaciji obračunskog mjesta korisnika usluge,
- prikupljanja biorazgradivog komunalnog otpada na lokaciji obračunskog mjesta korisnika usluge.

U okviru sustava sakupljanja komunalnog otpada pružaju se bez naknade za korisnika usluge sljedeće usluge povezane s javnom uslugom:

- sakupljanje reciklabilnog komunalnog otpada na lokaciji obračunskog mjesta korisnika usluge,
- sakupljanje otpadnog papira, metala, plastike, stakla i tekstila putem spremnika postavljenih na javnoj površini,
- sakupljanje glomaznog otpada u reciklažnom dvorištu, mobilnom reciklažnom dvorištu i jednom godišnje na lokaciji obračunskog mjesta korisnika usluge,
- sakupljanje otpada određenog posebnim propisom koji uređuje gospodarenje otpadom u reciklažnom dvorištu odnosno mobilnom reciklažnom dvorištu.

Na zahtjev korisnika usluge pružaju se sljedeće usluge:

- preuzimanje otpada iz stavka 2. ovoga članka u slučaju iznimnog preuzimanja veće količine otpada
- preuzimanje glomaznog otpada, osim preuzimanja glomaznog otpada iz stavka 3. točke 3. ovoga članka.

Spremnik kod korisnika usluge i spremnik postavljen na javnoj površini, smatraju se primarnim spremnikom propisanim posebnim propisom kojim se uređuje gospodarenje otpadom.

2.3. Institucionalni okvir

Nadležnosti u gospodarenju otpadom u RH propisane su Zakonom o održivom gospodarenju otpadom.

Hrvatski sabor predstavničko je tijelo građana i nositelj zakonodavne vlasti u RH. Uloga Sabora je donošenje odgovarajućeg zakonodavstva i nacionalnih strategija, jedna od kojih je i Strategija gospodarenja otpadom. Radna tijela Hrvatskoga sabora su odbori i povjerenstva koja raspravljaju o prijedlozima i poticajima za donošenje zakona i drugih akata, te o drugim pitanjima iz djelokruga Sabora, prate rad Vlade i drugih tijela i

ustanova čiji rad nadzire Sabor sukladno Ustavu i zakonu, raspravlja o izvješćima tijela i ustanova koja ona temeljem zakona podnose Saboru, te nakon rasprave utvrđuju prijedloge akata i o tome izvješćuju Sabor.

Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom gospodarenje otpadom i učinkovitost gospodarenja otpadom osiguravaju Vlada i Ministarstvo zaštite okoliša i energetike.

Vlada Republike Hrvatske obavlja izvršnu vlast u RH u skladu s Ustavom i zakonima. Ona donosi nacionalni plan gospodarenja otpadom i provedbene propise (uredbe), usvaja Izvješće o stanju okoliša, predlaže Saboru odgovarajuće zakonodavstvo i strategije, te utvrđuje obvezujuće lokacije građevina u sustavu gospodarenja otpadom. Vlada osigurava uvjete i propisuje mjere za gospodarenje opasnim otpadom i za spaljivanje otpada.

Ministarstvo zaštite okoliša i energetike (MZOE) jedno je od tijela državne uprave koje je u sektoru otpada nadležno za pripremu novog zakonodavstva i standarda, pripremu strategije i plana gospodarenja otpadom RH, donošenje provedbenih propisa, predlaganje Izvješća o stanju okoliša, pripremu popratnog zakonodavstva i propisa, odobravanje zahvata koji se temelje na procjenama utjecaja na okoliš, izdavanje dozvola za gospodarenje opasnim otpadom i termičku obradu otpada, te koncesija za gospodarenje posebnim kategorijama otpada, provedbu mjera gospodarenja opasnim otpadom, te vrši inspekciju i nadzor provedbe zakona i propisa i nadzor nad radom provedbenih tijela.

Provedbena tijela na državnoj razini su Hrvatska agencija za okoliš i prirodu i Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost.

Hrvatska agencija za okoliš i prirodu (HAOP) je javna ustanova. Osnivač Agencije je Republika Hrvatska. Djelatnost Agencije je prikupljanje i objedinjavanje podataka i informacija o okolišu i prirodi, radi osiguravanja i praćenja provedbe politike zaštite okoliša i prirode, održivog razvitka te obavljanje stručnih poslova u vezi sa zaštitom okoliša i prirode. Agencija osigurava informacije o otpadu u skladu sa Zakonom o održivom gospodarenju otpadom i podzakonskim propisima. Ona prikuplja, objedinjava i obrađuje podatke o otpadu, osigurava i omogućuje pristup informacijama i podacima o otpadu, vodi informacijski sustav gospodarenja otpadom, razvija indikatore za praćenje stanja okoliša, priprema Izvješće o stanju okoliša i druga izvješća o stanju u sektoru otpada, sudjeluje u europskoj EIONET informacijskoj mreži, sudjeluje u pripremanju i provedbi projekata u sektoru otpada, te provodi koordinaciju izvješćivanja i izvješćivanje o provedbi Direktive 2008/98/EZ i ostalih propisa Europske unije iz područja gospodarenja otpadom.

Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost (FZOEU) središnje je mjesto prikupljanja i ulaganja izvanproračunskih sredstava u programe i projekte zaštite okoliša i prirode, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora energije. U sustavu upravljanja i kontrole korištenja strukturnih instrumenata EU u RH, Fond ima ulogu Posredničkog tijela 2 za pojedine specifične ciljeve iz područja zaštite okoliša i održivosti resursa, klimatskih promjena, energetske učinkovitosti i obnovljivih izvora energije. Iz područja gospodarenja otpadom u nadležnosti Fonda su naknade za gospodarenje posebnim kategorijama otpada i rad sustava gospodarenja posebnim kategorijama, poticajne naknade za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada, naknade za odlaganje komunalnog otpada, naknade za odlaganje građevnog otpada.

Jedinice područne (regionalne) samouprave (JP(R)S) (županijske vlasti i Grad Zagreb) dostavljaju godišnje izvješće o provedbi Plana gospodarenja otpadom RH i objedinjena izvješća o provedbi lokalnih planova gospodarenja otpadom Hrvatskoj agenciji za okoliš i prirodu, određuju lokacije za građevine gospodarenja otpadom u županijskim prostornim planovima, izdaju dozvole za gospodarenje neopasnim otpadom, izuzev dozvola za postupke termičke obrade otpada, osiguravaju uvjete i provedbu mjera za gospodarenje neopasnim otpadom, prikupljanje podataka o otpadu (ROO, i sl.).

U **jedinicama lokalne samouprave (JLS)** (općine i gradovi, uključujući Grad Zagreb) poslove vezane za gospodarenje otpadom obavljaju različita upravna tijela, najčešće nadležni upravni odjeli. Oni usvajaju lokalne planove gospodarenja otpadom i određuju lokacije u prostornim planovima, provode mjere za gospodarenje komunalnim otpadom, te prikupljaju i dostavljaju podatke.

Jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave dužne su na svom području osigurati uvjete i provedbu propisanih mjera gospodarenja otpadom. Više jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave mogu sporazumno osigurati zajedničku provedbu mjera gospodarenja otpadom.

Proizvođači i uvoznici proizvoda sudjeluju u sustavu gospodarenja otpadom na državnoj razini te na razinama JP(R)S, ovisno o načinu i stupnju organizacije, znanja, savjesti i osviještenosti; usvajaju planove gospodarenja otpadom i daju podatke o otpadu nadležnim tijelima.

Stručnjaci, savjetodavne tvrtke, stručne organizacije i udruženja provode aktivnosti koje unapređuju praksu, svijest, osviještenost i potiču sudjelovanje u pitanjima zaštite okoliša, uključujući pitanja gospodarenja otpadom.

Znanstvena i sveučilišna zajednica potiče i promovira principe održivog razvoja, zadužena za jačanje svijesti o pitanjima zaštite okoliša kroz predavanja i radionice, razvoj stručnih znanja, ali i generičkih lako prenosivih vještina, važnih kako za studente, tako i za buduće stručnjake u području gospodarenja otpadom.

Mediji podižu svijest i informiraju širu javnost o pitanjima zaštite okoliša. Odgovorni za davanje odgovarajućeg medijskog prostora temama zaštite okoliša i sprječavanju nastanka otpada, te za ispravan pristup obradi tih tema.

Civilni sektor provodi neformalne obrazovne programe, pronalazi i analizira ponuđene informacije i činjenice, zastupa javne interese, zadržava nepristranost u širenju informacija široj javnosti, surađuje s javnim tijelima u poticanju sudjelovanja javnosti u pitanjima zaštite okoliša, itd.

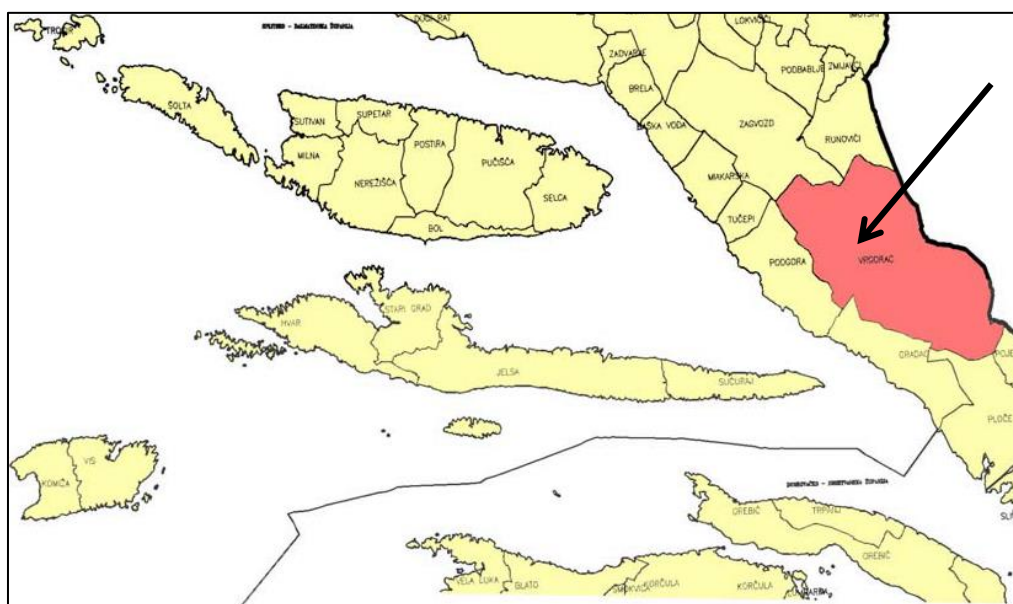
Šira javnost (potrošači) odlučuju o tome što i kako kupuju, te time kreiraju politiku sprječavanja nastanka otpada.

3. ANALIZA, OCJENA STANJA I POTREBA U GOSPODARENJU OTPADOM NA PODRUČJU GRADA VRGORCA

3.1. Osnovne značajke Grada Vrgorca

3.1.1. Osnovna obilježja prostora i prostornog uređenja

Grad Vrgorac zauzima krajnji istočni zagorski dio Splitsko-dalmatinske županije. Od obalnog morskog područja odvojena je planinama Biokovo i Rilić (Sv. Ilija, 1033 m, V. Kapela, 1160 m i Šapašnik, 920 m), obuhvaća udolinu između planinskih grebena Biokovo – Rilići i Šibenik – Motokit sa pripadajućim planinskim padinama zabiokovske Župe do Vrgorca, zatim planinsko područje Šibenika i Motokita, kršku uvalu Bunina i zapadne dijelove povremeno plavljenih polja Rastoka i Jezera. Na sjeverozapadu graniči s općinama Runovići i Zagvozd, sjeveru i sjeveroistoku s BIH, na jugoistoku s općinom Gradac, a na jugozapadu s općinom Podgora.

Slika 1. Položaj Grada Vrgorca

Nalazi se na značajnom prometnom pravcu iz srednje Dalmacije ka donjem toku Neretve («Napoleonova cesta» Sinj-Trilj-Blato na Cetini-Šestanovac-Zagvozd-Vrgorac-V.Prolog- Metković, sa odvojcima: Vrgorac-Jezero-Ploče i Vrgorac-Ljubuški-Čapljina-Mostar). Taj prometni pravac dobio je još više na značaju izgradnjom ceste preko prijevoja Stupica (Biokovo-Rilić na visini od 700 m nadmorske visine) prema Makarskoj, tj. cestovnim spojem na Jadransku magistralu (Ravča-Stupica-Makarska). Neposredna blizina autoceste Zagreb-Split-Dubrovnik, koridora 5C, luke Ploče kao i makarske rivijere čine Grad Vrgorac važnim prometnim i geostrateškim čvorištem sa velikim razvojnim potencijalom.

Područje grada Vrgorca ima površinu od 284 km², što čini 6,15% kopnene površine Splitsko dalmatinske županije.

Čini ga dvadeset i četiri naselja: Banja, Dragljane, Draževitići, Duge Njive, Dusina, Kljenak, Kokorići, Kotezi, Kozica, Mijaca, Orah, Podprolog, Poljica Kozička, Propatnice, Raščane, Ravča, Stilja, Umčani, Veliki Prolog, Vina, Višnjica, Vlaka, Vrgorac i Zavojane.

Područje grada Vrgorca ima izmijenjenu mediteransku klimu. To je klimatski tip karakterističan za Dalmatinsku Zagoru i druge prostore koji se nalaze u neposrednom zaleđu Jadranskog primorja do kojih bar djelomično

dopiru mediteranski utjecaji. Srednja temperatura za višegodišnji period iznosi 15°C. Minimalna je u siječnju (4,2 °C), a maksimalna u srpnju i kolovozu (25,8 °C), temperaturna amplituda je 21,6°C.²

3.1.2. Stanovništvo

Prema posljednjem službenom popisu stanovništva iz 2011. godine, na području Grada Vrgorca živjelo je 6.572 stanovnika, što čini 1,4% ukupnog broja stanovnika u Splitsko-dalmatinskoj županiji.

Prema kretanju ukupnog broja stanovnika (*Tablica 2*) od 1961. godine Grad Vrgorac bilježi pad stanovnika. Gustoća naseljenosti prema podacima o broju stanovnika u 2011. godini iznosi 23,1 stanovnika/km², a prosječna starost stanovništva 40,3 godina.

Prirodni prirast u 2016. godini bilježi negativnu vrijednost -21. U 2008. godini zabilježen je pozitivni prirodni prirast koji je iznosio 6, od tada se nastavlja trend negativnog prirodnog prirasta. Vitalni indeks (živorodeni na sto umrlih) u 2016. godini iznosio 75,3.

Najviše stanovnika živi u naselju Vrgorcu njih 2.039 što čini ukupno 31% stanovnika Grada.

Tablica 2. Kretanje ukupnog broja stanovnika Splitsko-dalmatinske županije i Grada Vrgorca od 1961. do 2011.godine

Godina	1961.	1971.	1981.	1991.	2001.	2011.
GRAD VRGORAC	11.246	9.927	8.228	7.497	7.593	6.572
Splitsko-dalmatinska županija	339.686	389.277	436.680	474.019	463.676	454.798

Izvor: DZS

Stanovništvo Grada Vrgorca je 2011. godine živjelo u 5.518 kućanstva, a samo njih 1.934 je stalno nastanjeno (*Tablica 3*). Ostali stanovi, njih 1.317 se koristi povremeno ili se u njima samo obavlja djelatnost.

Tablica 3. Broj stanova prema načinu korištenja u 2011. godini

	Ukupno	Stanovi za stalno stanovanje			
		Ukupno	Nastanjeni	Privremeno nastanjeni	Napušteni
Vrgorac	3.518	2.171	1.934	216	21

Stanovi koji se koriste povremeno		Stanovi u kojima se samo obavlja djelatnost	
Za odmor i rekreaciju	U vrijeme sezonskih radova u poljoprivredi	Iznajmljivanje turistima	Ostale djelatnosti
1.330	16	-	1

Izvor: DZS

U Gradu Vrgorcu u 2016. godini zabilježeno je 1.320 dolazaka i 5.623 noćenja turista. Prema statistici to je najmanje dolazaka i noćenja turista svih od gradova u Splitsko-dalmatinskoj županiji. Prema ovome možemo zaključiti kako sektor turizma nema značaj utjecaj na stvaranje veće količine otpada.

² Prostorni plan uređenja Grada Vrgorca; Strategija razvoja Grada Vrgorca, 2016.

3.2. Podaci o vrstama i količinama proizvedenog otpada, odvojeno sakupljenog otpada odlaganju komunalnog i biorazgradivog otpada te ostvarivanju ciljeva

3.2.1. Komunalni otpad

Zakon o održivom gospodarenju otpadom komunalni otpad definira kao otpad nastao u kućanstvu i otpad koji je po prirodi i sastavu sličan otpadu iz kućanstava, a ne uključuje proizvodni otpad i otpad iz poljoprivrede i šumarstva.

Grad Vrgorac uredio je područje gospodarenja komunalnim otpadom sljedećim propisima: Odluka o komunalnom doprinosu („Vjesnik“ – službeno glasilo Grada Vrgorca broj 7/12, 8/12 – ispr., 2/13, 9/16, 10/16) i Odluka o komunalnoj naknadi („Vjesnik“ – službeno glasilo Grada Vrgorca broj 6/04, 6/06, 9/07, 4/13).

Prema članku 179. stavak 5. Zakona o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17) jedinice lokalne samouprave dužne su u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17) donijeti Odluku o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada.

Komunalni otpad koji nastaje na području Grada Vrgorca organizirano se prikuplja od strane tvrtke Gradska čistoća i usluge d.o.o.

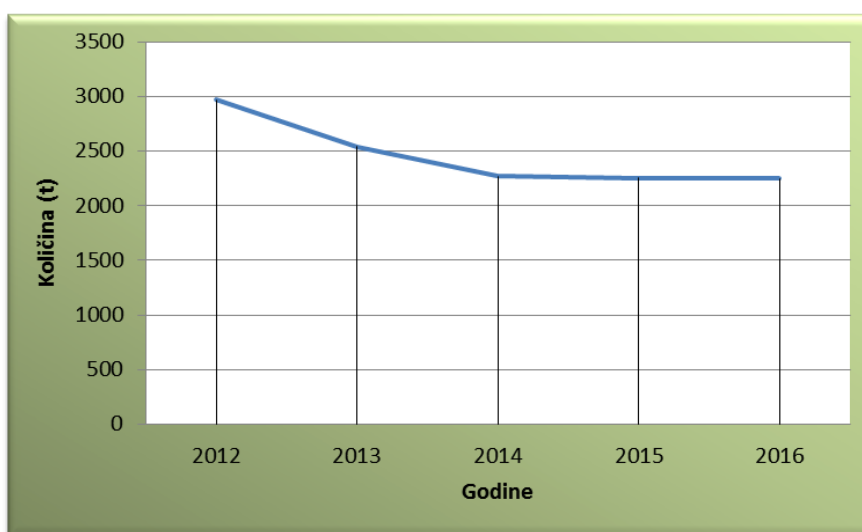
Komunalna usluga tvrtke Gradska čistoća i usluge d.o.o. obuhvaća sakupljanje i odvoz komunalnog otpada, glomaznog otpada i odvojeno sakupljenog otpada.

Za analizu podataka o količinama proizvedenog komunalnog otpada na području Grada Vrgorca korišteni su podaci iz Izvješća o komunalnom otpadu Hrvatske agencije za okoliš i prirodu, a zadnji dostupni podaci su za 2016. godinu.

Količina komunalnog otpada nastala na području Grada Vrgorca tijekom 2016. iznosila je 2.251 tonu.

S obzirom na broj stanovnika prema popisu iz 2011. godine i prijavljene količine otpada u 2016. godini, može se izračunati kako svaki stanovnik Grada Vrgorca proizvede u prosjeku 0,9 kg otpada/dan odnosno oko 343 kg komunalnog otpada godišnje, što je malo ispod državnog prosjeka koji za Republiku Hrvatsku iznosi 392 kg³ godišnje.

Na Slici 2. prikazane su proizvedene količine komunalnog otpada u periodu od 2012. do 2016. godine.

Slika 2. Količine proizvedenog komunalnog otpada za razdoblje 2012.-2016.

³ Izvješće o komunalnom otpadu za 2016. godinu, Hrvatska agencija za okoliš i prirodu, Zagreb, studeni 2017. godina

Najveća količina sakupljenog komunalnog otpada u iznosu od 2.971,6 t prijavljena je 2012. godine.

Rezultati analize podataka za 2016. godinu o količinama sakupljenog komunalnog otpada po vrstama otpada prikazane su u *Tablici 4.*

Tablica 4. Količine sakupljenog komunalnog otpada tijekom 2016. godine po vrstama otpada

Ključni broj otpada (KBO) ⁴	Naziv otpada	Sakupljač	Postupak (R/D) ⁵	Količina (t)
20 03 01	miješani komunalni otpad	Gradska čistoća i usluge d.o.o.	D1	2246,0
15 01 02	plastična ambalaža	Unija Nova d.o.o.	R3	1,1
15 01 04	metalna ambalaža	Unija Nova d.o.o./Respekt d.o.o.	R4	0,2
15 01 07	staklena ambalaža	Unija Nova d.o.o./Respekt d.o.o.	R5	3,6
			Ukupno:	2250,9

Izvor: HAOP

Prema podacima iz *Tablice 4.*, najviše nastalog komunalnog otpada čini miješani komunalni otpad. S obzirom na postupke oporabe (R) i zbrinjavanja (D) otpada najveća količina komunalnog otpada odnosno miješani komunalni otpad se zbrinjava postupkom D1 što podrazumijeva odlaganje otpada u ili na tlo (na odlagališta). Ostali odvojeno sakupljeni otpad se upućuje na postupke oporabe.

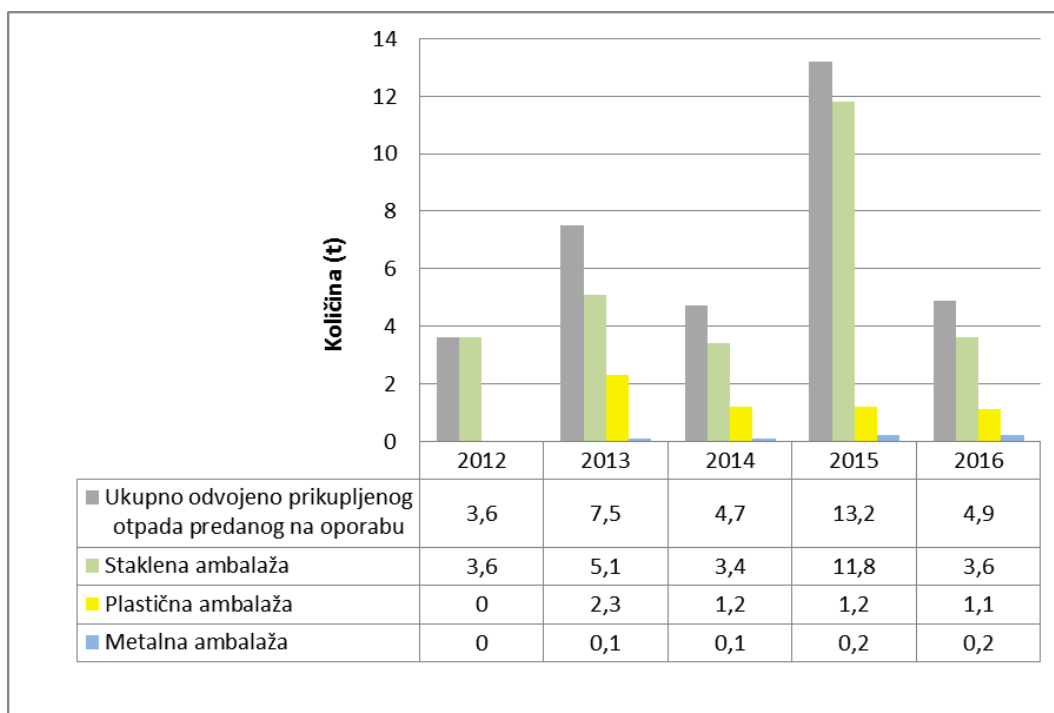
U Gradu Vrgorcu odvojeno se prikupljaju papir i karton, staklena ambalaža, plastika i tekstil putem zelenih otoka na javnoj površini. Građani također predaju otpadnu ambalažu u trgovine. Unija Nova d.o.o. i Respekt d.o.o. skupljaju staklenu, plastičnu i metalnu ambalažu iz trgovina s kojima imaju skupljen ugovor, a u koje su građani predali otpadnu ambalažu.

Glomazni otpad se odvozi na zahtjev korisnika.

Na *Slici 3.* su prikazane količine odvojeno sakupljenog otpada koji je predan na uporabu u razdoblju od 2012. do 2016. godine.

⁴ Ključni broj otpada sukladno Pravilnik u o katalogu otpada (NN 90/15)

⁵ Postupci oporabe (R) i zbrinjavanja (D) otpada

Slika 3. Količine odvojeno sakupljenog otpadnog papira, stakla i plastike iz komunalnog otpada u razdoblju 2012.-2016. koje su predane na oporabu

Najveća količina odvojeno prikupljenog otpada zabilježena je 2015. godine kada je prikupljeno 13,2 t otpada, a od toga najviše staklene ambalaže. Sav odvojeno prikupljeni otpad se predaje na oporabu ovlaštenim operateljima. Od odvojeno sakupljenog otpada građani najviše prikupljaju staklenu ambalažu.

Oporabu metalne ambalaže vrši ovlaštena tvrtka Odlagalište sirovina d.o.o. iz Zadra, plastičnu ambalažu oporabljuje Drava Internacional d.o.o. iz Osijeka, a staklenu ambalažu Unija Nova d.o.o.

Razmatrajući zakonski propisanu obvezu JLS-a prema članku 55. Zakona o održivom gospodarenju otpadom (NN 93/13), koji navodi da 1. siječnja 2020. Republika Hrvatska mora osigurati pripremu za ponovnu uporabu i recikliranje sljedećih otpadnih materijala: papir, metal, plastika i staklo iz kućanstva, a po mogućnosti i iz drugih izvora ako su ti tokovi otpada slični otpadu iz kućanstva, u minimalnom udjelu od 50 % mase otpada.

Planom gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. – 2022. godine propisan je i novi cilj gdje je do kraja 2022. godine potrebno odvojeno prikupiti 60% mase proizvedenog komunalnog otpada (prvenstveno papir, staklo, plastika, metal, biootpad i dr.).

3.2.2. Biorazgradivi komunalni otpad

Biorazgradivi komunalni otpad je otpad nastao u kućanstvu i otpad koji je po prirodi i sastavu sličan otpadu iz kućanstva, osim proizvodnog otpada i otpada iz poljoprivrede, šumarstva, a koji u svom sastavu sadrži biološki razgradiv otpad.

Prema Uredbi o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17) biorazgradivi komunalni otpad u okviru javne usluge je biootpad i otpadni papir i karton.

Hrvatska agencija za okoliš i prirodu predložila je koeficijente za izračunavanje biorazgradive komponente pojedinih morfoloških sastavnica dobivenih analizom sastava komunalnog otpada. Temeljem koeficijenata u *Tablici 5.* izračunate su količine biorazgradivog otpada u 2016. godini.

Količina proizvedenog biorazgradivog otpada u 2016. godini iznosila je 1.460,0 t.

Najveća količina proizvedene količine biorazgradivog komunalnog otpada (miješani komunalni otpad) ide na postupak zbrinjavanja D1 (odlaganje na odlagalište).

Tablica 5. Prikaz količina proizvedenog biorazgradivog komunalnog otpada u 2016. godini

Ključni broj otpada	Naziv otpada	Proizvedeni komunalni otpad (t)	Koeficijent izračuna biorazgradive komponente	Proizvedeni biorazgradivi komunalni otpad (t)
20 03 01	miješani komunalni otpad	2246,0	0,65	1.460,0
			Ukupno:	1.460,0

3.2.3. Sastav miješanog komunalnog otpada

U smislu ovog plana **miješani komunalni otpad** je mješavina komunalnog otpada koja i nakon izdvajanja i odvojenog sakupljanja još uvijek sadrži materijale kao što su papir, staklo i dr. Sakuplja se jednim spremnikom, a u Katalogu otpada označen je ključnim brojem 20 03 01.

Sustavna analiza sastava miješanog komunalnog otpada na nacionalnoj razini pa tako niti na području Splitsko-dalmatinske županije i Grada Vrgorca ne provodi se. Prema zadnjim službenim raspoloživim podacima procijenjeni sastav miješanog komunalnog otpada za Republiku Hrvatsku dat je u Tablici 6.

Tablica 6. Procijenjeni sastav miješanog komunalnog otpada u RH s raspodjelom udjela sitnice na njezine sastavnice, 2015.

Sastavnica	Udio (%)
Kuhinjski otpad	30,9
Papir i karton	23,2
Plastika	22,9
Ostali otpad (pelene, zemlja, prašina, pijesak, nedefinirano)	6,3
Vrtni otpad	5,7
Tekstil/odjeća	3,7
Staklo	3,7
Metal	2,1
Drvo	1,0
Koža/kosti	0,5
Guma	0,2
Ukupno	100

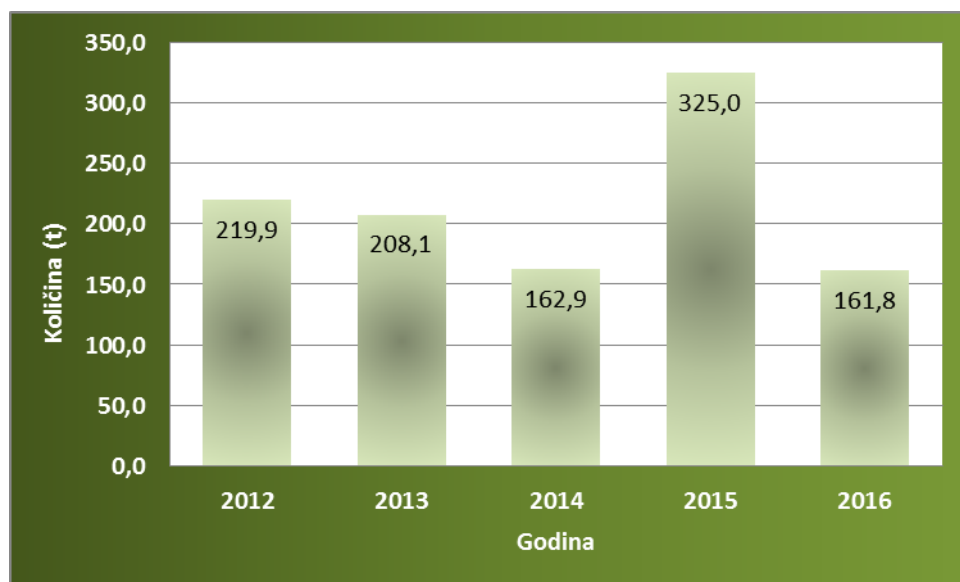
Izvor: HAOP

3.2.4. Proizvodni otpad

Zakon o održivom gospodarenju otpadom definira proizvodni otpad kao otpad koji nastaje u proizvodnom procesu u industriji, obrtu i drugim procesima, osim ostataka iz proizvodnog procesa koji se koriste u proizvodnom procesu istog proizvođača.

Prema podacima HAOP, prijavljena količina proizvodnog otpada nastala na području Grada Vrgorca u 2016. godini iznosi 161,8 t (Slika 4).

Gledajući kretanje količina prijavljenog proizvodnog otpada u razdoblju od 2012. do 2016. godine, vidimo da je najveća prijavljena količina proizvodnog otpada bila 2015. godine. Najveće količine proizvodnog otpada u Gradu Vrgorcu su prijavljene od strane tvrtki: MESNA INDUSTRIJA BRAĆA PIVAC d.o.o. i Hrvatske autoceste održavanje i naplata cestarine d.o.o.

Izvor: HAOP

Slika 4. Količine prijavljenog proizvodnog otpada Grada Vrgorca u razdoblju 2012. – 2016.

U prikazane su količine proizvodnog otpada Grada Vrgorca u 2016. godini po vrstama otpada.

Tablica 7. Količine proizvodnog otpada Grada Vrgorca u 2016. godini po vrstama otpada

Ključni broj otpada	Naziv otpada	Opasan/neopasan otpad	Količina (t/god)
05 01 03*	muljevi sa dna spremnika	Opasan	0,14
13 02 05*	nekolorirana motorna, strojna i maziva ulja, na bazi minerala	Opasan	0,16
13 02 08*	ostala motorna, strojna i maziva ulja	Opasan	0,44
13 05 02*	muljevi iz separatora ulje/voda	Opasan	3,50
13 05 07*	zauljena voda iz separatora ulje/voda	Opasan	30,15
15 01 01	papirna i kartonska ambalaža	Neopasan	109,04
15 01 10*	ambalaža koja sadrži ostatke opasnih tvari ili je onečišćena opasnim tvarima	Opasan	0,03
15 01 11*	metalna ambalaža koja sadrži opasne krute porozne materijale (npr. azbest), uključujući prazne spremnike pod tlakom	Opasan	0,01
15 02 02*	apsorbensi, filtarski materijali (uključujući filtere za ulje koji nisu specificirani na drugi način), tkanine za brisanje i zaštitna odjeća, onečišćeni opasnim tvarima	Opasan	0,05
16 01 07*	filtri za ulje	Opasan	0,18
16 06 01*	olovne baterije	Opasan	0,29
17 02 04*	staklo, plastika i drvo koji sadrže ili su onečišćeni opasnim tvarima	Opasan	0,09
18 01 03*	otpad čije je sakupljanje i odlaganje podvrgnuto	Opasan	0,69

	specijalnim zahtjevima radi prevencije infekcije		
19 08 01	ostaci na sitima i grabljama	Neopasan	0,05
19 08 09	mješavine masti i ulja iz separatora ulje/voda, koje sadrže samo jestivo ulje i masnoće	Opasan	17,04
20 01 25	jestiva ulja i masti	Neopasan	1,98
20 01 21*	fluorescentne cijevi i ostali otpad koji sadrži živu	Opasan	0,01
			Ukupno: 161,8 t

Izvor: HAOP

Od ukupne prijavljene količine proizvedenog proizvodnog otpada 35,7 t čini opasni proizvodni otpad (22%).

3.2.5. Provedene akcije prikupljanja otpada

Akcije prikupljanja otpada kao i izobrazno-informativne aktivnosti dio su mjera potrebnih za ostvarivanje zakonski definiranih ciljeva u području gospodarenja otpadom uključujući i smanjenje ili sprječavanje nastanka otpada. One su dio minimalnog sadržaja podataka i informacija koje mora sadržavati plan gospodarenja otpadom JLS.

Sukladno članku 40. Zakona o održivom gospodarenju otpadom pravna i fizička osoba – obrtnik može, u suradnji s osobom koja posjeduje važeću dozvolu iz članka 86. ovoga Zakona za gospodarenje vrstom otpada koji će se prikupljati akcijom, organizirati akciju prikupljanja određenog otpada u svrhu provedbe sportskog, edukativnog, ekološkog ili humanitarnog sadržaja ako je ishodila suglasnost upravnog odjela jedinice lokalne samouprave nadležnog za poslove zaštite okoliša.

Na području Grada Vrgorca postoji 25 „divljih“ odlagališta. Na onečišćenim lokacijama Rastok polje i Umčani su se provodile akcije čišćenja otpada.

3.2.6. Postojeći sustav za sakupljanje komunalnog otpada

Broj korisnika odvoza komunalnog otpada u Gradu Vrgorcu u 2016. godini je dan u sljedećoj tablici.

Tablica 8. Broj korisnika odvoza komunalnog otpada u Gradu Vrgorcu

Kategorija	Broj korisnika u 2016. godini
Kućanstva	1.579
Gospodarstvo	147

Izvor: Gradska čistoća i usluge d.o.o.

Stanovništvo miješani komunalni otpad sakupljaju u spremnicima zapremine 1.100 L.

Tablica 10. Broj spremnika za sakupljanje miješanog komunalnog otpada u 2016. godini po naseljima u Gradu Vrgorcu

Naselja	Broj
Banja	10
Dragljane	8
Draževitići	13
Duge Njive	7

Dusina	38
Kljenak	5
Kokorići	10
Kotezi	14
Kozica	5
Mijaca	-
Orah	13
Podprolog	18
Poljica Kozička	-
Prapatnice	8
Raščane	28
Ravča	22
Stilja	17
Umčani	6
Veliki Prolog	5
Vina	5
Višnjica	3
Vlaka	6
Vrgorac	60
Zavojane	18
Ukupno	319

Napomena: sakupljanje se ne vrši u selima Mijaca i Poljica

Izvor: Gradska čistoća i usluge d.o.o.

Sakupljanje i odvoz korisnog otpada se vrši putem zelenih otoka⁶. Na području Grada Vrgorca su postavljena tri zelena otoka na kojima se odvojeno sakupljaju papir, staklo i plastike (spremnici zapremnine 2 m³), a na jednom od tri zelena otoka se prikuplja i tekstil.

Tablica 11. Vrste i broj spremnika za sakupljanje odvojeno prikupljenog otpada

<i>Vrsta spremnika</i>	<i>Broj</i>
Fizičke osobe	
Zeleni otok sa 3 spremnika od 2m³	3
Zeleni otok sa 3 spremnika od 1.100 L	2
Spremnik za tekstil od 2m³	1

⁶ Zeleni otok je prostor javne površine na kojem se nalaze spremnici za odvojeno sakupljanje otpadnog papira, stakla, plastike, metala i tekstila; Pravilnik o gospodarenju otpadom (NN 117/17)

Zeleni otoci su postavljeni na sljedećim lokacijama:

- Ulica A.G. Matoša
- Autobusni kolodvor Vrgorac
- Ulica Matice Hrvatske
- Ulica Hrvatskih Velikana
- MO Dusina (vrtić)

Miješani komunalni otpad se odvozi jednom tjedno prema rasporedu navedenom u sljedećoj tablici.

Tablica 11. Raspored sakupljanja miješanog komunalnog otpada na području Grada Vrgorca

Raspored odvoza	Naselja	
	1. smjena	2. smjena
Ponedjeljak	VRGORAC- M.I.PIVCI	BANJA-ORAH-PODPROLOG-KOTEZI-KOKORIĆI
Utorak	VRGORAC-DUSINA-DRAŽEVITIĆI-UMČANI	PRAPATNICE-STILJA-ZAVOJANE(PIVCI)
Srijeda	VRGORAC-M.I.PIVCI	M.PROLOG-P.GORA-KOBIJAČA-OTRIĆI-DUSINA
Četvrtak	VRGORAC-RAVČA-KLIJENAK-DUGE NJIVE	MAJIĆI-ZAVOJANE-DRAGLJANE-KOZICA-RAŠĆANE-ŽUPA
Petak	VRGORAC-M.I.PIVCI-DUSINA-V.PROLOG	
Subota	VRGORAC	

Izvor: Gradska čistoća i usluge d.o.o.

Na području Grada Vrgorca uslugu prijevoza miješanog komunalnog otpada i krupnog (glomaznog) otpada vrši komunalna tvrtka Gradska čistoća i usluge d.o.o.

Sakupljanje glomaznog otpada se vrši prema pozivu građana i vrši bez naknade u količinama do 2m³.

Tablica 12. prikazuje pregled postojećeg voznog parka za sakupljanje otpada.

Tablica 12. Pregled postojećeg voznog parka

Tip vozila	Kapacitet	Broj vozila
Specijalna vozila namijenjenih prijevozu miješanog komunalnog otpada	16 m ³	1
Specijalna vozila namijenjena prijevozu glomaznog komunalnog otpada	1,5 m ³	1

Izvor: Gradska čistoća i usluge d.o.o.

Sukladno kriterijima iz Odluke o cijeni komunalne usluge odvoza kućnog otpada, Gradska čistoća i usluge d.o.o., koje je pružatelj komunalne usluge gospodarenja komunalnim otpadom na području Grada Vrgorca, donijelo je cjenike za gospodarenje komunalnim otpadom iz kućanstva i iz gospodarstva.

Cijena za kućanstvo:

- Cijena odvoza otpada za kućanstvo po osobi: 16,00kn + PDV
- Cijena odvoza otpada za kućanstvo-vikendaši: 24,00kn + PDV

Cijena za obrt i privredu :

- 120,00kn + PDV – 1.kategorija

- 50,00kn + PDV - 2.kategorija
- 0,40kn/m² za 100-500 m²
- 0,30kn/m² za 500-1000 m²

PDV iznosi 13,00 %.

U planskom razdoblju definirat će se novi cjenik javne usluge koju čini cijena javne usluge za količinu predanog miješanog komunalnog otpada, cijena obvezne minimalne javne usluge i cijena ugovorne sukladno članku 25. st.2. Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom.

3.3. Postojeće i planirane građevine, uređaji za gospodarenje otpadom i status sanacije neusklađenih odlagališta i lokacija onečišćenih otpadom

Zakon o održivom gospodarenju otpadom građevine za gospodarenje otpadom u smislu dokumenata prostornog uređenja dijeli na one od državnog značaja, županijskog značaja i lokalnog značaja. Građevina za gospodarenje otpadom od državnog značaja je centar za gospodarenje otpadom, spalionica otpada i odlagalište opasnog otpada.

Građevina za gospodarenje otpadom od županijskog značaja je odlagalište neopasnog otpada i kazeta za zbrinjavanje azbesta. Sve ostale građevine za gospodarenje otpadom su lokalnog značaja.

Dodatno Planom gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022. godine definirane su slijedeće kategorije građevina, a koje uključuju i postrojenja za gospodarenje otpadom u smislu planiranja u dokumentima prostornog uređenja (lokacije):

- **građevine od državnog značaja:**
 - centar za gospodarenje otpadom,
 - spalionica otpada,
 - odlagalište opasnog otpada.
- **građevine od regionalnog značaja:**
 - reciklažni centri,
 - sortirnice,
 - postrojenja za biološku (aerobnu i anaerobnu) obradu otpada,
 - građevine za obradu opasnog i neopasnog otpada, osim onih od državnog značaja,
 - odlagalište neopasnog otpada uključujući i odlagalište s kazetom za zbrinjavanje građevnog otpada koji sadrži azbest,
 - odlagalište inertnog otpada.
- **građevine od lokalnog značaja:**
 - centri za ponovnu uporabu,
 - reciklažna dvorišta,
 - ostale građevine za sakupljanje i obradu otpada koje nisu od državnog i regionalnog značaja.

3.3.1. Građevine za gospodarenje otpadom određene prostorno – planskom dokumentacijom

Dokumenti prostornog uređenja koji se dotiču gospodarenja otpadom, prvenstveno lokacija građevina i postrojenja za gospodarenje otpadom, a koji su relevantni za Grad Vrgorac, su Prostorni plan uređenja Grada Vrgorca.

Izvod iz Prostornog plana uređenja Grada Vrgorca („Vjesnik“ - službeno glasilo grada Vrgorca“ broj 9/06, 7/10, 1/11 i 21/16) navodi:

Postupanje s otpadom

Članak 92.

(1) Cjeloviti sustav gospodarenja otpadom (izdvojeno skupljanje otpada, recikliranje otpada, kompostiranje organskog dijela otpada, termička obrada ostatka organskog otpada iz procesa predobrade i sortiranja otpada te odlaganje ostatka otpada nakon obrade) i potencijalne makrolokacije za građevine u sustavu gospodarenja otpadom određeni su u Prostornom planu Splitsko-dalmatinske županije.

(2) U cilju sanacije postojećih sustava zbrinjavanja otpada i stanja na postojećim privremenim odlagalištima otpada potrebno je poduzeti sljedeće mjere:

- Izraditi katastar svih postojećih odlagališta, posebice otpadom zagađenog tla, s prijedlogom mjera za trajnu sanaciju;

- Staviti pod kontrolu sva postojeća odlagališta radi izbjegavanja nekontroliranog odlaganja opasnog otpada i stvaranja divljih deponija.

(3) Na području Grada Vrgorca predviđena je lokacija za izgradnju reciklažnog dvorišta za prikupljanje otpada u sklopu poslovne zone Jurilji u Zavojanima i Ravči. Osim reciklažnog dvorišta za komunalni otpad, građevni otpad i reciklažnog dvorišta za posebne vrste otpada, u sklopu poslovne zone Jurilji se planira izgradnja i pretovarne stanice, kompostane, platoa za prihvati i predobradu glomaznog otpada pretežno metalnog sadržaja i sl.

(4) Zbrinjavanje i uporaba neopasnog građevinskog otpada (građevinski materijal iz iskopa i obrađeni građevinski otpad) može se vršiti u napuštenim eksploatacijskim poljima mineralnih sirovina (u kojima je prestala eksploatacija) i u kojima se prema prostornim mogućnostima i posebnim propisima mogu osigurati tehnološki i prostorni uvjeti dugoročnog zbrinjavanja, a sve sukladno projektu sanacije i planiranoj namjeni devastiranog područja.

Članak 93.

(1) U cilju neposrednog rješavanja problema zagađenja okoliša od nekontroliranog odlaganja različitih vrsta otpada utvrđuju se sljedeće mjere:

(2) Potrebno je sanirati sva „divlja“ odlagališta otpada, posebno građevinskog otpada uz ceste

(3) Izbjegavanje i smanjenje nastajanja otpada te mjere iskorištavanja vrijednih osobina otpada, odnosno program odvojenog skupljanja, recikliranje, kompostiranje i dr. potrebno je provoditi prema zakonskoj regulativi

(4) Izdvojeno prikupljanje otpada u naseljima omogućuje se pomoću posuda (spremnika) razmještenim na javnim površinama i na način da se postupno otpad odvađa po vrsti.

3.3.1. Postojeće i planirane građevine za gospodarenje otpadom

➤ Centar za gospodarenje otpadom Splitsko-dalmatinske županije

Lokacija centra za gospodarenje otpadom Splitsko-dalmatinske županije planirana je otprilike 1 km sjeverozapadno od naselja Klادنjice u općini Lećeveica, sjeverno od trase autoceste Zagreb-Split, a u neposrednoj blizini lokalne ceste Lećeveica – Unešić. Planirani zahvat je udaljen više od 500 m od naseljenog područja gdje ljudi stalno borave, a obuhvaća površinu od 25 ha. U centru će se prikupljati, obrađivati otpad koji nastaje na području Splitsko-dalmatinske županije (55 gradova i općina). Dio otpada nastao u blizini dopremat će se u CGO izravno, dok će se otpad iz udaljenijih dijelova županije pretovarivati u pretovarnim stanicama (PS).

Centar za gospodarenje otpadom u Splitsko-dalmatinskoj županiji sa svojim osnovnim dijelovima:

- postrojenjem za mehaničku obradu ostatka nerazvrstanog, miješanog komunalnog otpada
- pogonom za obradu mehanički izdvojenog biorazgradivog otpada iz miješanog komunalnog otpada
- pogonom za dozrijevanje kompostu sličnog proizvoda
- pogonom za biološku obradu prethodno izdvojenog biorazgradivog otpada
- pogonom za dozrijevanje komposta iz prethodno odvojenog biootpada
- reciklažnim dvorištem
- postrojenjem za obradu građevnog otpada
- odlagalištima za obrađeni i neopasni otpad
- sustavom za prikupljanje i pročišćavanje otpadnih voda,

treba zadovoljiti potrebe obrade i odlaganja otpada Splitsko-dalmatinske županije na ekološki prihvatljiv i ekonomski održiv način u razdoblju od 2020.-2044. godine. Uspostavljeni CGO Splitsko-dalmatinske županije će zadovoljavati potrebe oko 10,6% populacije Republike Hrvatske.

Uspostavljanjem ovog CGO za potrebe cijele županije i uključivanjem svih jedinica lokalne samouprave u predviđeni sustav, stvorit će se uvjeti za sanaciju i zatvaranje svih postojećih neusklađenih odlagališta na tom području. CGO Splitsko-dalmatinske županije upravlja županijska komunalna tvrtka REGIONALNI CENTAR ČISTOG OKOLIŠA d.o.o.

Za zahvat Centar za gospodarenje otpadom Splitsko-dalmatinske županije na lokaciji u Kladnjicama u Općini Lećevica proveden je postupak procjene utjecaja zahvata na okoliš na temelju izrađene Studije o utjecaju na okoliš Centra za gospodarenje otpadom Splitsko-dalmatinskoj županiji, te ishodoeno Rješenje Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva o prihvatljivosti zahvata za okoliš (Klasa: UP/I 351-03/05-02/12; Ur.broj:531-08/3-1-JM-06-10 od 27. studenog 2006.g.).

Za izmjenu izgradnje Centra za gospodarenje otpadom Splitsko-dalmatinske županije na lokaciji u Kladnjicama u Općini Lećevica proveden je postupak ocjene o potrebi procjene utjecaja na okoliš, odnosno izrađen je Elaborat zaštite okoliša na temelju kojeg nije potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš uz promjenu mjera i programa praćenja stanja okoliša utvrđenih rješenjem o prihvatljivosti zahvata na okoliš, te je na temelju toga ishodoeno Rješenje o prihvatljivosti zahvata (Klasa: UP/I 351-03/16-08/07 Urbroj: 517-06-2-1-1-16-58 od 14. lipnja 2017. godine).

Nakon toga je ishodoena lokacijska dozvola na temelju Idejnog projekta iz prosinca 2013. godine, revizija kolovoz 2017. godina, gospodarskog subjekta GEOPROJEKT d.d., Split.

U sklopu CGO u planu je i izrada šest pretovarnih stanica (Split, Sinj, Zagvozd, Brač, Hvar i Vis).

Projekt izgradnje CGO Splitsko-dalmatinske županije biti će sufinancirano sredstvima EU fondova iz Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014.-2020. za koji je potrebno napraviti dokumentaciju za prijavu projekta.⁷

➤ **Reciklažno dvorište**

Grad Vrgorac nema izgrađeno reciklažno dvorište. Kako je prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17) Grad Vrgorac dužan osigurati funkcioniranje najmanje jednog reciklažnog dvorišta, prema Planu prostornog uređenja Grada Vrgorca s pripadajućim Izmjenama i dopunama („Vjesnik“ - službeno glasilo grada Vrgorca“ broj 9/06, 7/10, 1/11 i 21/16) na području poslovne zone Jurilji u Zavojanima i Ravči predviđa se lokacija za smještaj reciklažnog dvorišta za komunalni otpad, ali i za građevni otpad.

Člankom 5. Pravilnika o gospodarenju otpadom postavljeni su uvjeti kojima mora udovoljiti građevina ili dio građevine u kojoj se obavlja postupak gospodarenja otpadom odnosno reciklažno dvorište.

Grad Vrgorac se može prijaviti za neposredno sufinanciranje Projektne dokumentacije za ishodoenje građevinske dozvole za izgradnju reciklažnog dvorišta od strane FZOEU sa 80% učešća u opravdanim troškovima. Također Grad Vrgorac se može prijaviti na natječaj za dostavu projektnih prijedloga „Građenje reciklažnih dvorišta“ u kojem se definiraju ciljevi, uvjeti i postupci za dodjelu bespovratnih sredstava namijenjenih provedbi projekata u svezi s izgradnjom, opremanjem i upravljanjem reciklažnim dvorištima. U natječajima je definiran najviši iznos koji se može dodijeliti projektnom prijedlogu za izgradnju reciklažnog dvorišta, a iznos bespovratnih sredstava po pojedinačnom projektnom prijedlogu iznosi maksimalno 85% od ukupnog iznosa prihvatljivih troškova projekta.

⁷ <http://rcco.hr/zupanijski-centar-za-gospodarenje-otpadom/>

➤ **Ostale planirane građevine**

U Planu prostornog uređenja Grada Vrgorca s pripadajućim izmjenama i dopunama („Vjesnik“ - službeno glasilo grada Vrgorca“ broj 9/06, 7/10, 1/11 i 21/16) u sklopu poslovne zone Jurilji se planira izgradnja i pretovarne stanice, kompostane, platoa za prihvati i predobradu glomaznog otpada pretežno metalnog sadržaja.

Također se predlaže da se u sklopu poslovne zone Jurilji razmotri i uspostava sortirnice za sortiranje odvojeno prikupljenog otpada radi povećanja vrijednosti odnosno kvalitete odvojeno prikupljenog otpada i pripreme otpada za recikliranje.

Projekt izgradnje CGO Splitsko-dalmatinske županije definirao je lokacije izgradnje šest pretovarnih stanica (Split, Sinj, Zagvozd, Brač, Hvar i Vis), gdje u Gradu Vrgorcu se ne planira izgradnja pretovarne stanice.

3.3.2. *Status sanacije neusklađenih odlagališta*

Odlagalište komunalnog otpada Ajdanovac nalazi se oko 2 km jugoistočno od samog Grada Vrgorca uz cestu Vrgorac-Ploče. Prostire se na površini od cca. 1.5 ha, na nagibu brežuljka iznad prometnog prijevoja prema naselju Vina. Prostor odlagališta je II zona sanitarne zaštite izvora pitke vode. Na odlagalištu otpada Ajdanovac otpad se odlaže od 1970. godine.

Na odlagalište se odlaže zajedno komunalni, neopasni proizvodni otpad, a za prekrivanje se koristi i građevinski otpad. Prilaz je osiguran cestom duljine 270 m. Odlagalište je ograđeno, ali nema donji brtveni sloj, procjedne vode su nekontrolirano odlazile u podzemlje, nije se otplinjavao otpad i nije postojao sustav za odvodnju oborinskih voda.

Za izradu projektne dokumentacije za sanaciju i zatvaranje odlagališta Ajdanovac potpisan ugovor sa Institutom IGH d.d., FZOEU je spreman sufinancirati izradu tehničke dokumentacije sa 75% ukupne vrijednosti, a sukladno Ugovoru o korištenju sredstava Fonda za neposredno sudjelovanje Fonda u sufinanciranju Programa sanacije odlagališta komunalnog otpada Ajdanovac iz siječnja 2005. godine.

3.3.3. *Lokacije onečišćene otpadom i njihovo uklanjanje*

Lokacije onečišćene otpadom smatraju se sve one lokacije na kojima se nalaze određene količine obrađenog i/ili neobrađenog otpada, a koje nisu usklađene s odredbama važećih zakonskih propisa.

Razlikuju se:

- Postojeća odlagališta neopasnog i/ili inertnog otpada na kojima nije provedeno usklađivanje postojećeg stanja s odredbama nacionalnog i europskog zakonodavstva te gdje u njihovom radu nisu primijenjene NRT (najbolje raspoložive tehnologije),
- Lokacije odbačenog otpada – tzv. „divlja“ odlagališta otpada,
- „Crne točke“ – lokacije visokog rizika onečišćene proizvodnim (tehnološkim) otpadom.

➤ **Lokacije odbačenog otpada – „Divlja“ odlagališta otpada**

„Divlja“ odlagališta otpada odnosno lokacije odbačenog otpada su mjesta gdje najčešće fizičke i/ili pravne osobe odbacuju otpad. Iskustvo je pokazalo da je riječ o „naučenim“ lokacijama na koje se otpad odbacuje i nakon provedene sanacije, odnosno uklanjanja otpada što je često rezultat nedosljedne provedbe zakonskih propisa kojima je uređena obaveza uklanjanja odbačenog otpada od strane vlasnika, posjednika ili korisnika nekretnine. Uglavnom je riječ o građevnom i glomaznom otpadu, a nešto rjeđe o miješanom komunalnom i ostalim kategorijama komunalnog otpada.

Sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom službe nadležne za komunalni red, JLS nadležne su za provedbu mjera za sprječavanje nepropisnog odbacivanja otpada i uklanjanje odbačenog otpada. Navedene mjere uključuju provedbu redovitog godišnjeg nadzora i vođenje evidencije o lokacijama odbačenog otpada,

procijenjenoj količini odbačenog otpada, obvezniku uklanjanja otpada i predaju otpada osobi ovlaštenoj za gospodarenje otpadom. Trenutno ne postoji jedinstvena nacionalna baza podataka lokacija odbačenog otpada, ali su pojedine županije i gradovi uspostavile vlastite informacijske sustave evidencije. Sustav evidentiranja lokacija odbačenog otpada biti će uspostavljen u sklopu Informacijskog sustava gospodarenja otpadom u nadležnosti HAOP.

Na području Grada Vrgorca postoji 25 "divljih" odlagališta (cca 10.750 m³ otpada). U sljedećoj tablici je dan popis „divljih“ odlagališta koje je potrebno sanirati i ukloniti.

Tablica 13. Popis „divljih“ odlagališta na području Grada Vrgorca

Rb	Lokacija	Površina (m ²)	Količina otpada (m ³)	Ključni broj otpada	Godina početka odlaganja	Napomena
1	Stilja	80	50	17 01 07, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	2004.	
2	Stilja prema lukovima 1	100	40	17 01 07, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 10, 20 01 39, 20 01 40	1990.	
3	Stilja prema lukovima 2	200	60	02 01 02, 02 01 03, 16 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 17 04 05, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1990.	
4	Stilja prema lukovima 3	1.000	300	17 01 07, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1980.	
5	Milina zasjeda Mijaca jama	100	1.000	02 01 02, 20 01 01, 20 01 11, 20 01 35*, 20 01 36, 20 01 39, 20 01 40	1960.	
6	Raskrižje Kozica-Mijaca	2.500	400	02 01 02, 17 01 07, 17 02 01, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40	1960.	
7	Poljica 1	200	50-60	16 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 35*, 20 01 36, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1960.	
8	Poljica 2	100	50	02 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 17 02 03, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1960.	
9	Poljica 3	3.000	300	17 02 01, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 35*, 20 01 36, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1960.	
10	Raščane	250	80	20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1994.	U zadnje četiri godine otpad se ne odlaže.
11	Kozica-stara cesta Makarska	500	200	16 01 03, 16 01 04*, 17 02 01, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	2000.	

12	Vlaka	300	250	02 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 10, 20 01 11, 20 01 35*, 20 01 36, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1950.	Raštrkano.
13	Majići	2.000	1.300	16 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 20 03 07	2009.	
14	Zavojane	1.300	500	02 01 02, 16 01 03, 16 01 04*, 17 01 07, 17 02 01, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1950.	Postavljena ploča "Zabranjeno odlaganje otpada".
15	Turići	150	50	16 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 03 07	1998.	
16	Višnjica	700	200	02 01 03, 16 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1980.	
17	Kokorići	150	70	16 01 03, 17 01 07, 17 02 01, 20 01 01, 20 01 35*, 20 01 36, 20 01 39, 20 03 07	2007.	
18	Orah Buhnji	250	60	17 01 07, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1995.	
19	Rastok polje	100	30	17 02 03, 20 01 01, 20 01 38, 20 01 39	2008.	Provodile su se akcije čišćenja.
20	Podprolog				1970.	Zaraslo.
21	Veliki Prolog Dropulići	250	150	02 01 02, 17 01 07, 17 02 01, 17 04 05, 20 03 07	2004.	
22	Barbiri	400	150	02 01 03, 17 01 07, 17 02 01	1980.	
23	Umčani	500	300	17 01 07, 17 02 01, 20 03 07	2003.	Provodile su se akcije čišćenja.
24	Umčani pored groblja	200	10	20 02 03	2004.	
25	Vrgorac	600	200	17 01 07	1998.	
26	Škulja Vidovići	3.000	5.000	16 01 03, 20 01 01, 20 01 02, 20 01 39, 20 01 40, 20 03 07	1970.	Do 2008. odlagalište komunalnog otpada.
Ukupno		17.930	10.750	-	-	-

Izvor: Gradska čistoća i usluge d.o.o.

3.4. Ocjena stanja

U Gradu Vrgorcu komunalni otpad se organizirano prikuplja od strane davatelja usluge Gradska čistoća i usluge d.o.o.

Odvojeno sakupljanje papira i kartona, plastike, stakla i tekstila se provodi putem zelenih otoka koji su postavljeni u 5 naselja na području Grada. Također građani prikupljenu otpadnu ambalažu (plastičnu, staklenu i metalnu) predaju u trgovine na području Grada Vrgorca koji preuzimaju ovlaštenu sakupljači UNIJA NOVA d.o.o. i Respekt d.o.o.

Miješani komunalni otpad se prikuplja jednom tjedno, dok se glomazni otpad prikuplja prema pozivu građana (do 2 m³ bez naknade).

Davatelj usluge Gradska čistoća i usluge d.o.o. će dodatno omogućiti odvajanje otpada u skladu sa Zakonom o održivom gospodarenju otpadom putem žutih vrećica za odvajanje plastike i putem plavih vrećica za odvajanje otpadnog papira iz domaćinstava. Trenutno ne postoji sustav za odvojeno prikupljanje biootpada.

Prema Uredbi o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17) biorazgradivi otpad (biorazgradivi otpad u okviru javne usluge je biootpad i otpadni papir i karton) će se trebati prikupljati na lokaciji korisnika usluge, na način da se papir i karton odvojeno prikuplja od biootpada. Građanima se uz pomoć sufinanciranja komunalne opreme mogu podijeliti i komposter za kućno kompostiranje.

Grad Vrgorac dužan je izgraditi reciklažno dvorište u kojem bi se prikupljale i privremeno skladištile manje količina posebnih vrsta otpada prema Pravilniku o gospodarenju otpadom. Na lokaciji poslovne zone Jurilji u Zavojanima i Ravči predviđa se lokacija za smještaj reciklažnog dvorišta za komunalni otpad, a dodatno i za građevni otpad.

Otpad sa područja Grada Vrgorca se odlaže na odlagalištu Ajdanovac. U tijeku je izrada projektne dokumentacije za sanaciju i zatvaranje odlagališta.

U budućem razdoblju potrebno intenzivno provoditi izobrazno-informativne aktivnosti namijenjene građanima vezano za selektivno odvajanje otpada kako bi se što više približili zakonskim ciljevima u sakupljanju otpada, provoditi akcije sakupljanja otpada, sanirati lokacije odbačenog otpada („divlja odlagališta“) i što prije uspostaviti reciklažno dvorište.

3.5. Ostvarivanje ciljeva

3.5.1. Procjena količina ukupno proizvedenog komunalnog otpada za razdoblje od 2017.-2022.

Procjene količina komunalnog otpada za razdoblje od 2017. do 2022. godine izrađuju se sa ciljem točnijeg te detaljnijeg i preciznijeg planiranja buduće infrastrukture za gospodarenje otpadom. Zahtjevnost preciznosti procjene kretanja količine komunalnog otpada proizlazi iz razloga što parametri na kojima se ista bazira ne ovise isključivo o evidentiranim količinama proizvedenog komunalnog otpada, već su isti u korelaciji i s demografsko-ekonomskim kretanjima te socio-kulturološkim utjecajem.

Projekcija ukupnih godišnjih količina proizvedenog otpada koja će se stvarati na području Grada Vrgorca od 2017. do 2022. godine je procjena trenda koja se temelji na:

- podacima o ukupnoj količini proizvedenog komunalnog otpada,
- noćenju turista prema podacima Državnog zavoda za statistiku⁸,
- procjeni kretanja BDP-a⁹,
- indeksu osobne potrošnje stanovnika¹⁰,
- prirodnom prirastu stanovništva¹¹,
- procijenjenom sastavu miješanog komunalnog otpada u RH.¹²

Uvažavajući planirane aktivnosti i dokumente koji opisuju cjeloviti sustav gospodarenja otpadom na nacionalnoj i regionalnoj razini, pretpostavljeni su sljedeći ulazni parametri:

- broj stanovnika do 2022. će nastaviti trend smanjenja,
- broj noćenja turista će postepeno rasti, ali ne značajno¹³,
- predviđen je rast stope BDP-a i osobne potrošnje stanovnika,
- na razmatranom području prosječan obuhvat organiziranim odvozom otpada bit će 100 %.

U Tablici 14. je prikazana projekcija ukupnih godišnjih količina proizvedenog komunalnog otpada za razdoblje od 2017. – 2022. godine.

Tablica 14. Projekcija ukupnih godišnjih količina proizvedenog komunalnog otpada u Gradu Vrgorcu za razdoblje od 2017. – 2022. godine

Godina	Komunalni otpad (t)
2017.	2.291
2018.	2.310
2019.	2.332
2020.	2.357
2021.	2.384
2022.	2.413

Kako je vidljivo, količina proizvedenog komunalnog otpada u nastupajućem planskom razdoblju ima blago rastući trend. Prosječni godišnji porast količina je 0,8%, a prema nacionalnom planu očekuje se porast oko 1 %. Razlog tome je pretpostavljeni rast BDP-a i osobne potrošnje stanovnika, ali i sve veći broj turista koji dolaze na područje Grada Vrgorca.

⁸ Priopćenja Državnog zavoda za statistiku: Dolasci i noćenja turista u 2016. (za prijašnje godine nema objavljenih statistika)

⁹ World Economic Outlook Database, Međunarodni monetarni fond (MMF)

¹⁰ Dokument: Izrada jedinstvene metodologije za analize sastava komunalnog otpada, određivanje prosječnog sastava komunalnog otpada u Republici Hrvatskoj i projekcija količina komunalnog otpada; projekt Hrvatske agencije za okoliš i prirodu

¹¹ Procijenjeno prema podacima iz DZS

¹² Izvor:HAOP

¹³ Procijenjeno prema podacima iz DZS

3.5.2. Ciljne vrijednosti gospodarenja komunalnim otpadom do 2022. godine sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom i Planom gospodarenja otpadom RH

Jedne od ciljnih vrijednosti gospodarenja komunalnim otpadom do 2022. godine s obzirom na obveze unapređenja sustava gospodarenja komunalnim otpadom te pripreme za ponovnu uporabu i recikliranje su:

- smanjenje mase proizvedenog komunalnog otpada za 5% u odnosu na 2015. godinu,
- povećanje ukupne mase odvojeno prikupljenog otpadnog papira, stakla, plastike, metala iz komunalnog otpada u minimalnom udjelu od 50% mase tog otpada u proizvedenom komunalnom otpadu do 01.01.2020. godine,
- povećanje odvojenog prikupljanja (prvenstveno otpadnog papira, stakla, plastike, metala, biootpada i dr.) na 60% mase proizvedenog komunalnog otpada proizvedenog u 2022. godini u odnosu na 2015. godinu,
- povećanje odvojenog prikupljanja biootpada na 40% mase proizvedenog biootpada u komunalnom otpadu proizvedenom u 2022. godini u odnosu na 2015. godinu,
- odložiti na odlagališta manje od 25% mase proizvedenog komunalnog otpada.

Stupanjem na snagu Uredbe o gospodarenju komunalnim otpadom (NN 50/17) određene su granične količine miješanog komunalnog otpada za određivanje iznosa poticajne naknade za smanjenje količine proizvedenog miješanog komunalnog otpada.

Za određivanje minimalnih ciljeva gospodarenja otpadom koje je potrebno postići do 2022. godine prema Planu gospodarenja otpadom RH kao i ciljeva za granične količine miješanog komunalnog otpada prema Uredbi, odnosno za projekcije količina otpada od 2017. – 2022. godine, za referentnu količinu uzimala se količina proizvedenog komunalnog otpada u 2015. godini temeljem službenog podatka HAOP-a.

Prema raspoloživim podacima iz 2015. godine za Grad Vrgorac, proizvedeno je ukupno 2.252 tona otpada. Primijenivši cilj u kojem je potrebno smanjiti masu proizvedenog komunalnog otpada za 5% na Grad Vrgorac, treba postupno smanjiti količine ukupno proizvedenog otpada za oko 115 t kako bi se smanjile količine za 5% do kraja 2022. godine. Grad Vrgorac već pokazuje trend smanjenja ukupnih nastalih količina, a pa je ako u 2016. godini proizvedeno 2.251 t otpada što je za 25% manje količine nego proizvedene količine u 2012. godini (2.972 t).

U Tablici 15. je prikazane su plan smanjenja količina miješanog komunalnog otpada za razdoblje od 2017. – 2022. godine.

Tablica 15. Plan smanjenja količina miješanog komunalnog otpada u Gradu Vrgorcu za razdoblje od 2017.– 2022. godine.

Godina	Dio referentne količine (%)	Miješani komunalni otpad (t)
2017.	80	1791
2018.	74	1657
2019.	66	1478
2020.	58	1299
2021.	54	1209
2022.	50	1120

U tablici 15. prikazan je plan smanjenja količina proizvedenog miješanog komunalnog otpada do kraja 2022. godine sukladno stopama smanjenja količina proizvedenog miješanog komunalnog otpada koje će se primjenjivati u postupku određivanja iznosa poticajne naknade za smanjenje količine proizvedenog miješanog otpada.

Kako je području Grada Vrgorca u 2015. godini proizvedeno 2.239 t miješanog komunalnog otpada, do kraja 2022. godine treba količinu miješanog komunalnog otpada svesti na oko 1.120 tona.

U sljedećoj tablici (Tablica 16.) prikazan je plan povećanja količina odvojeno prikupljenog papira, plastike, metala i stakla za razdoblje od 2017. – 2020. godine.

Projekcija je rađena ciljem da se prikaže dinamika ostvarenja obveze pripreme za ponovnu uporabu i recikliranje, u minimalnom udjelu od 50 % mase otpada do 1. siječnja 2020.

Prema procjenama u 2015. godini odvojeno je sakupljeno oko 13,2 t papira, plastike, stakla i metala, s time da je 11,8 t činilo staklena ambalaža.

U svrhu postizanja zakonskog cilja osiguranja pripreme za ponovnu uporabu i recikliranje otpadnog papira i kartona, plastike, metala i stakla, uz pretpostavku nepromijenjenog sastava proizvedenog komunalnog otpada, odnosno postojanosti udjela otpadnog papira i kartona, plastike, metala i stakla u komunalnom otpadu od 52%, te da će se sve sakupljene količine predati na recikliranje i pripremu za ponovnu uporabu potrebno je, u odnosu na 2015. godinu, ukupnu količinu odvojeno sakupljenog papira, plastike, stakla i metala do 01. siječnja 2020. godine povećati za oko 550 t.

Do kraja 2019. godine trebalo bi osigurati odvojeno sakupljanje najmanje 50% zbirne mase tog otpada u proizvedenom komunalnom otpadu. U raspoloživom vremenu zadani cilj može se postići samo iznimno visokim godišnjim povećanjem stope odvojenog sakupljanja (12-13% - Tablica 16).

Tablica 16. Plan povećanja odvojeno sakupljenih komponenti (prioritetno papir, plastika, metal i staklo) za razdoblje od 2017. do kraja 2019. godine

Godina	Količine prikupljenog papira, metala, plastike i stakla (t)	Udio prikupljenog otpada (%)
2017.	300	25,6
2018.	443	37,8
2019.	586	50,0

U Tablici 17. prikazan je plan povećanja količina odvojeno sakupljenog komunalnog otpada za razdoblje od 2017. – 2022. godine s ciljem da zbroj svih odvojeno sakupljenih vrsta otpada bude 60% proizvedene količine komunalnog otpada na kraju 2022. godine.

Tablica 17. Plan povećanja količina odvojeno sakupljenog komunalnog otpada za razdoblje od 2017. – 2022. godine prema stopama iz PGO RH

Godina	Odvojeno prikupljen papir, staklo, plastika, metal, biootpad i dr.(t)	Udio prikupljenog otpada (%)
2017.	396	30
2018.	587	36
2019.	778	44
2020.	969	52
2021.	1.160	56
2022.	1.352	60

Kako bi se postigao cilj iz Plana, do kraja 2022. godine potrebno je odvojeno prikupiti 1.352 t otpada (Tablica 17).

Posebno je i propisan cilj u kojem se traži odvojeno prikupljanje 40% mase proizvedenog biootpada. U Tablici 18. dan je plan povećanja količina odvojeno prikupljenog biootpada.

Tablica 18. Plan povećanja količina odvojeno sakupljenog biootpada za razdoblje od 2017. – 2022. godine prema stopama iz PGO RH

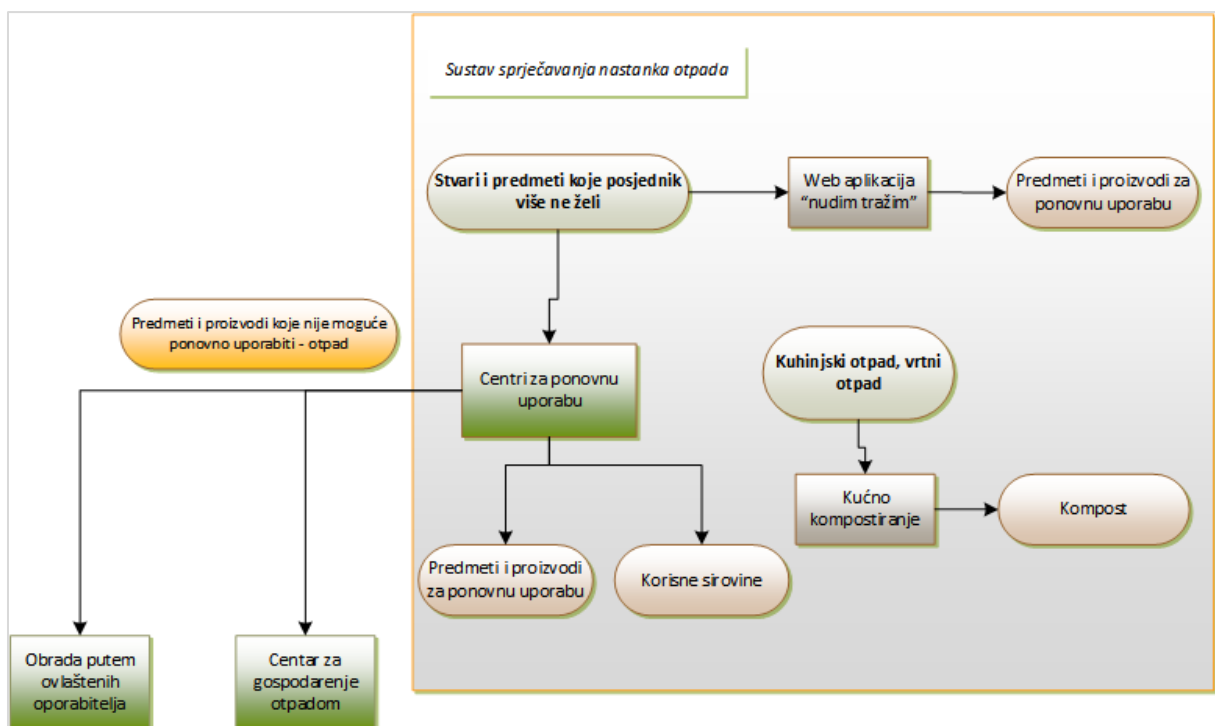
Godina	Biootpad (t)	Udio prikupljenog biootpada (%)
2017.	89	11
2018.	134	17
2019.	178	23

2020.	223	29
2021.	267	34
2022.	311	40

4. MJERE ZA OSTVARENJE CILJEVA SMANJIVANJA ILI SPRJEČAVANJA NASTANKA OTPADA, IZOBRAZNO-INFORMATIVNE AKTIVNOSTI I AKCIJE PRIKUPLJANJA OTPADA

Sprječavanje nastanka otpada definirano je člankom 7. Zakona o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17). Sprječavanje nastanka otpada na prvom je mjestu u redu prvenstva gospodarenja otpadom, a podrazumijeva mjere poduzete prije negoli neka tvar, materijal ili proizvod postane otpad, u svrhu smanjenja količina otpada, uključujući ponovnu uporabu proizvoda ili produženje životnog vijeka proizvoda putem ponovne uporabe proizvoda, smanjenja negativnih utjecaja nastalog otpada na okoliš i ljudsko zdravlje, te smanjenja sadržaja opasnih tvari u materijalima i proizvodima.

Zakon o održivom gospodarenju otpadom propisuje osnovne mjere sprječavanja nastanka otpada, a sukladno zakonskim odredbama sastavni dio Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. – 2022. godine je i Plan sprječavanja nastanka otpada.

Slika 5. Shema sustava sprječavanja nastanka otpada sukladno Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017.-2022.

U sustavima kružnoga gospodarstva koje predlaže Europska komisija¹⁴ i Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. – 2022. godine, dodana se vrijednost proizvoda zadržava što je dulje moguće i ne stvara se otpad. Resursi se zadržavaju u gospodarstvu nakon kraja uporabnog vijeka proizvoda kako bi se opetovano produktivno upotrebljavali i tako stvarali novu vrijednost.

Prvi od ciljeva u Planu je smanjenje ukupne količina proizvedenog komunalnog otpada za 5% u odnosu na ukupno proizvedenu količinu komunalnog otpada u 2015. godini na nacionalnoj razini, a kao najvažnije mjere za postizanje navedenog cilja su uspostava Centara za ponovnu uporabu¹⁵ i uspostava sustava kućnog kompostiranja.

¹⁴ Komunikacija Komisije Europskom parlamentu, vijeću, europskom gospodarskom i socijalnom odboru i odboru regija, COM(2015) 614, 2.12.2015. Zatvaranje kruga — akcijski plan EU-a za kružno gospodarstvo

¹⁵ Centri za ponovnu uporabu i mreže za ponovnu uporabu (za promociju ponovne uporabe i pripremu za ponovnu uporabu) jesu subjekti čija je aktivnost sakupljanje, obnova ili popravak i ponovna distribucija proizvoda koji bi u suprotnom postali otpad. Centri za ponovnu

Centri za ponovnu uporabu

Prema redu prvenstva u gospodarenju otpadom djelatnosti centra predstavljaju aktivnosti sprječavanja nastanka otpada kad se radi o proizvodima i aktivnosti pripreme za ponovnu uporabu kad se radi o otpadu.

Uspostavom centara za ponovnu uporabu potiče se razmjena i ponovna uporaba isluženih proizvoda ili stvari i predmeta koje posjednik ne treba i ne želi, a još uvijek se mogu koristiti. Kroz centre za ponovnu uporabu ponovno se mogu uporabiti tekstil (odjeća i obuća), namještaj, električni i elektronički uređaji, te predmeti široke potrošnje poput posuđa, knjiga, igračka, sportske opreme, bicikala, dječje opreme i sl.

Predlaže se uspostava centra za ponovnu uporabu i web aplikacije „nudim-tražim“ koja će olakšati razmjenu stvari i predmeta koje posjednik ne treba i ne želi te aplikaciju mrežno povezati unutar svih centara za ponovnu uporabu. U tu svrhu poticati će se uključivanje dionika socijalne i solidarne ekonomije.

Prema Planu gospodarenja otpadom RH u okviru reciklažnog dvorišta može se osigurati i odvojeni dio za ponovnu uporabu proizvoda (npr. „kutak ponovne uporabe proizvoda“).

Kućno kompostiranje

U Planu sprječavanja nastanka otpada kao i u cijelom Planu gospodarenja otpadom RH jedne od važnijih mjera su sprječavanje nastanka biootpada i odvojeno sakupljanje biootpada u svrhu uporabe. Kao jedna od mjera za sprječavanje nastanka biootpada definirano je i poticanje kućnog kompostiranja. Cilj je postići da kućanstva odvajaju biootpad od ostalog kućnog (komunalnog) otpada odlaganjem u spremnike za biootpad, te da kompostiranjem u vlastitim komposterima ili u vlastitom vrtu smanje ukupnu količinu proizvedenog biootpada. Za postizanje ovog cilja bit će potrebno izraditi edukacijsko informativne materijale, organizirati promidžbene aktivnosti i radionice, a s obzirom da primjena kućnog kompostiranja ovisi o dostupnim površinama za korištenje proizvedenog komposta, prioritet za provođenje ove mjere su ruralna područja, odnosno predgrađa urbanih sredina s većim brojem samostalnih stambenih jedinica s okućnicom.

Predmetni Plan gospodarenja otpadom RH obuhvaća slijedeće mjere kućnog kompostiranja:

- nabavu i distribuciju kućnih kompostera,
- izradu edukacijsko-informativnih materijala, i
- organizaciju edukativnih i promidžbenih aktivnosti i radionica.

Ostali ciljevi i prioriteti u nacionalnom Planu su sprječavanje nastanka komunalnog otpada, električnog i elektroničkog otpada, sprječavanje nastanka otpadnog papira i kartona, sprječavanje nastanka građevnog otpada.

Za plansko razdoblje u Gradu Vrgorcu predviđa se nabava spremnika za kompostiranje biootpada te provođenje programa edukacije stanovništva.

Izobrazno-informativne aktivnosti

Obveza jedinica lokalne samouprave je osiguranje izobrazno-informativnih aktivnosti propisanih Zakonom o održivom gospodarenju otpadom, a kako slijedi:

- jedinica lokalne samouprave dužna je o svom trošku, na odgovarajući način osigurati godišnje provedbu izobrazno-informativnih aktivnosti u vezi gospodarenja otpadom na svojem području, a osobito javne tribine, informativne publikacije o gospodarenju otpadom i objavu specijaliziranih priloga u medijima kao što su televizija i radio,
- jedinica lokalne samouprave dužna je u sklopu mrežne stranice uspostaviti i ažurno održavati mrežne stranice s informacijama o gospodarenju otpadom na svojem području,
- izvješće o provedbi izobrazno-informativnih aktivnosti sastavni je dio godišnjeg izvješća o provedbi plana gospodarenja otpadom jedinice lokalne samouprave.

uporabu mogu pod određenim uvjetima, proizvode ili dijelove proizvoda koji su postali otpad postupkom uporabe odnosno pripremom za ponovnu uporabu (provjera, čišćenje ili popravak) pripremiti za ponovnu uporabu i uz ukidanje statusa otpada vratiti na tržište kao proizvod, Izvor: Plan gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017.-2022.

Uspjeh i realizacija svih zadanih ciljeva gospodarenja otpadom značajno ovisi o informiranosti i kontinuiranom obrazovanju svih sudionika u procesu stvaranja i gospodarenja otpadom te je nužno kontinuirano informiranje i obrazovanje svih sudionika u procesu. Obzirom na navedeno, izobrazno-informativne aktivnosti potrebno je organizirati na način da se osiguraju aktivnosti koje će omogućiti dostupnost informacija o važnosti i načinima sprječavanja nastanka otpada kao i važnosti odvojenog sakupljanja otpada i odgovarajućeg gospodarenja njime (primjerice sustavno informiranje javnosti putem pisanih medija, radija i televizije).

Oglašavanja u medijima mogu obuhvatiti velike promidžbene akcije o aktualnim temama npr. redovna izvješća o stanju na terenu. Informiranje i izobrazba mogu se provoditi i raspačavanjem letaka, postavljanjem plakata na javnim mjestima i sl. Svakako u izobrazno-informativne aktivnosti treba uključiti i edukaciju po vrtićima i školama sa svrhom razvijanja ekološke svijesti kod djece i mladih.

Sukladno navedenom za Grad Vrgorac se predlažu izobrazno-informativne aktivnosti koje će biti usmjerene na odvojeno sakupljene količine otpada, o usluzi prijevoza krupnog komunalnog otpada na zahtjev korisnika usluge, a potrebno je uspostaviti i edukativno-informativne aktivnosti u vrtićima i školama gdje bi se organizirala predavanja.

Osim edukacija koje su usmjerene na odvojeno prikupljanje otpada, a u svrhu promicanju kružnog gospodarstva predlažu se dodatne kampanje usmjerene na sprječavanje nastanka komunalnog otpada, a osobito na sprječavanje nastanka otpada od hrane. Kako je sprječavanje nastanka otpada prvo u redu gospodarenja otpadom potrebno je intenzivirati edukacijske aktivnosti, te ne samo informirati građane putem letaka i brošura, već se više usmjeriti na oglašavanje putem društvenih mreža ili promotivnih spotova u medijima, a kampanje dodatno potaknuti u školama i vrtićima ili tribinama na javnim mjestima gdje je velika protočnost ljudi.

Za tu svrhu važno je izraditi komunikacijsku strategiju koja bi obuhvatila sve navedene mjere sprječavanja nastanka otpada. Za provođenje komunikacijske strategije sprječavanja nastanka otpada prvo je bitno razviti informativne aktivnosti, uključujući i mjere, s potrebom osvješćivanja javnosti o problemima vezanim za otpad kao i aktualnim stanjem na području Grada Vrgorca. Mogu se organizirati kampanje u svrhu informiranja kućanstva o količinama otpada koji nastaje, a koji se odlaže na odlagališta, te nužnosti sprječavanja njegova nastanka.

Za Grad Vrgorac predlažu se sljedeće izobrazno-informativne aktivnosti:

- obavještavati kućanstva o usluzi prijevoza krupnog komunalnog otpada na zahtjev korisnika usluge,
- obavijestiti kućanstva o donošenju odluke o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i prikupljanja biorazgradivog komunalnog koja će sadržavati sve točke koje su propisane Uredbom o gospodarenju komunalnim otpadom¹⁶,
- obavijestiti kućanstva o odluci o mjerama za sprječavanje nepropisnog odbacivanja otpada i mjerama za uklanjanje odbačenog otpada,
- u sklopu Internet portala Grada Vrgorca redovno objavljivati informacije o gospodarenju otpadom na području Grada,
- periodički organizirati javne tribine na temu održivog gospodarenja otpadom i/ili organizirati predavanja po školama i/ili objavljivati specijalizirane priloge u medijima,
- provođenje edukacija koje bi bile vezane za sprječavanje nastanka komunalnog otpada uz posebni naglasak na sprječavanje nastanka otpada od hrane – intenzivirati edukacijske aktivnosti, oglašavanje putem društvenih mreža ili u medijima, a kampanje dodatno potaknuti u školama i vrtićima ili tribinama na mjestima gdje je velika protočnost ljudi.

Akcije prikupljanja otpada

Akcije prikupljanja otpada mogu organizirati pravne i fizičke osobe – obrtnik, u suradnji s osobom koja posjeduje odgovarajuću dozvolu sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom. Akcija prikupljanja otpada može se organizirati samo uz prethodnu suglasnost upravnog odjela JLS nadležnog za poslove zaštite okoliša.

¹⁶ Odluku obavezno objaviti na mrežnim stranicama jedinice lokalne samouprave.

Dodatno što Grad Vrgorac može provesti su posebne akcije skupljanja istrošenih proizvoda koje im više ne trebaju, gdje bi se građane pozvalo da takve proizvode donesu na određeno mjesto.

U slučaju manjih divljih odlagališta moguće je provesti akcije čišćenja okoliša. Pritom se u građanima budi svijest o važnosti odgovornog gospodarenja otpadom.

Zaključno

- **Uspostava centra za ponovnu uporabu ili u okviru reciklažnog dvorišta osigurati odvojeni dio za ponovnu uporabu proizvoda (npr. „kutak ponovne uporabe proizvoda“),**
- **Uvođenje kućnog kompostiranja - kompostiranje u vlastitim komposterima ili u vlastitom vrtu (prioritet su ruralna područja, odnosno predgrađa urbanih sredina s većim brojem samostalnih stambenih jedinica s okućnicom),**
- **Izrada edukacijsko-informativnih materijala i organizacija promidžbenih aktivnosti i radionica na temu kućnog kompostiranja,**
- **U sklopu internet portala Grada Vrgorca redovito objavljivati informacije o gospodarenju otpadom na području Grada - redovno obavještavati kućanstva o lokacijama i radnim vremenima reciklažnih dvorišta, usluzi prijevoza krupnog komunalnog otpada na zahtjev korisnika usluge, informacije o odvojenom prikupljanju otpada itd.**
- **Obavijestiti kućanstva o donošenju odluke o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i prikupljanja biorazgradivog komunalnog koja će sadržavati sve točke koje su propisane Uredbom o gospodarenju komunalnim otpadom**
- **Poticati provedbe akcija čišćenja okoliša**
- **Intenzivirati provođenje akcija prikupljanja otpada.**

5. OPĆE MJERE ZA GOSPODARENJE OTPADOM, OPASNIM OTPADOM I POSEBNIM KATEGORIJAMA OTPADA

5.1. Opće mjere gospodarenja otpadom

U svrhu sprječavanja nastanka otpada te primjene propisa i politike gospodarenja otpadom, primjenjuje se red prvenstva gospodarenja otpadom sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom.

Gospodarenje otpadom provodi se na način koji ne dovodi u opasnost ljudsko zdravlje i koji ne dovodi do štetnih utjecaja na okoliš. Zabranjeno je odbacivanje otpada u okoliš.

Sakupljanje, prijevoz i obrada predmeta i/ili tvari koji se mogu smatrati otpadom u svrhu zaštite javnog interesa nužni su ako bi neprimjenjivanje istog moglo:

- ugroziti zdravlje ljudi,
- izazvati rizik od onečišćenja voda, zraka, tla i/ili ugrožavanje životinja ili biljaka ili narušavanje njihovih prirodnih životnih uvjeta,
- narušiti održivo korištenje voda ili tla,
- onečistiti okoliš u većoj mjeri od neophodnog,
- izazvati opasnosti od požara ili eksplozije,
- izazvati prekomjernu buku,
- pogodovati pojavi ili razmnožavanju uzročnika bolesti,
- narušiti javni red i sigurnost, ili
- značajno narušiti izgled mjesta, krajolika i/ili kulturnog dobra.

Opći ciljevi gospodarenja otpadom su:

- odvajanje gospodarskog rasta od porasta količina nastalog otpada,
- očuvanje prirodnih resursa,
- smanjenje ukupne mase otpada koja se odlaže na odlagališta,
- smanjenje emisija onečišćujućih tvari u okoliš,
- smanjenje opasnosti za zdravlje ljudi i okoliš.

Otpad čija se vrijedna svojstva mogu iskoristiti mora se odvojeno sakupljati i skladištiti.

Grad Vrgorac dužan je na svom području osigurati, sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom:

1. javnu uslugu prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada,
2. odvojeno prikupljanje otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada,
3. sprječavanje odbacivanja otpada na način suprotan Zakonu o održivom gospodarenju otpadom te uklanjanje tako odbačenog otpada,
4. provedbu Plana gospodarenja otpadom RH,
5. provođenje izobrazno-informativne aktivnosti na svom području, i
6. mogućnost provedbe akcija prikupljanja otpada.

Osnovni ciljevi na nacionalnoj razini za gospodarenje otpadom koje je potrebno postići do 2022. godine u odnosu na 2015. godinu navedeni u Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. – 2022. godine su:

- unaprijediti sustav gospodarenja komunalnim otpadom,
- unaprijediti sustav gospodarenja posebnim kategorijama otpada,
- unaprijediti sustav gospodarenja opasnim otpadom,
- sanirati lokacije onečišćene otpadom,
- kontinuirano provoditi izobrazno-informativne aktivnosti,
- unaprijediti informacijski sustav gospodarenja otpadom,
- unaprijediti nadzor nad gospodarenjem otpadom,
- unaprijediti upravne postupke u gospodarenju otpadom.

5.2. Gospodarenje opasnim otpadom

Zakon o održivom gospodarenju otpadom propisuje obvezu predaje problematičnog otpada odvojeno od miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog otpada.

Grad Vrgorac odnosno davatelj usluge dužan je osigurati infrastrukturu za odvojeno prikupljanje opasnog otpada iz kućanstva putem reciklažnih dvorišta.

U Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. – 2022. godine, kao mjera unaprjeđenja sustava gospodarenja opasnim otpadom se navodi da je potrebno provesti analizu postojećih i potrebnih kapaciteta za obradu opasnog otpada, što uključuje izradu studije izvedivosti koja će analizirati postojeće kapacitete za obradu opasnog otpada i utvrditi potrebne dodatne kapacitete. Na temelju toga će se dati dodatne smjernice za unaprjeđenje sustava koje će se moći primijeniti na jedinice lokalne samouprave.

5.3. Mjere gospodarenja posebnim kategorijama otpada

Sukladno Zakonu, **posebnom kategorijom otpada** smatraju se: biootpad, otpadni tekstil i obuća, otpadna ambalaža, otpadne gume, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadna vozila, otpad koji sadrži azbest, medicinski otpad, otpadni električni i elektronički uređaji i oprema, otpadni brodovi, morski otpad, građevni otpad, otpadni mulj iz uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, otpad iz proizvodnje titan dioksida, otpadni poliklorirani bifenili i poliklorirani terfenili, određeni otpad za kojeg, temeljem analize postojećeg stanja o gospodarenju tim otpadom, ministar odlukom utvrdi da je radi ispunjavanja načela gospodarenja otpadom, provedbe reda prvenstva te zaštite ljudskog zdravlja i okoliša potrebno odrediti poseban način gospodarenja tim otpadom, te određeni otpad za kojeg je propisom Europske unije uređen način gospodarenja.

Za šest posebnih kategorija otpada uveden je sustav proširene odgovornosti proizvođača odnosno naplata naknade za stavljanje na tržište proizvoda od kojih nastaje određena kategorija otpada i uspostavljen je nacionalni sustav sakupljanja i obrade. To su ambalažni otpad, otpadna vozila, otpadna ulja, otpadne baterije i akumulatori, otpadne gume, električni i elektronički otpad.

Sukladno Uredbi o gospodarenju komunalnim otpadom u okviru sakupljanja komunalnog otpada korisniku usluge se pružaju sljedeće usluge povezane sa javnom uslugom:

- sakupljanje reciklabilnog komunalnog otpada na lokaciji obračunskog mjesta korisnika usluge,
- sakupljanje otpadnog papira, metala, plastike, stakla i tekstila putem spremnika postavljenih na javnoj površini,
- sakupljanje otpada određenog posebnim propisom koji uređuje gospodarenje otpadom u reciklažnom dvorištu odnosno mobilnom reciklažnom dvorištu.

Grad Vrgorac provodi odvojeno prikupljanje posebnih kategorija otpada na način da je osiguran odgovarajući broj zelenih otoka odvojeno sakupljanje.

5.3.1. Biootpad

Biootpad je biološki razgradiv otpad iz vrtova i parkova, hrana i kuhinjski otpad iz kućanstava, restorana, ugostiteljskih i maloprodajnih objekata i slični otpad iz proizvodnje prehrambenih proizvoda.

Plan gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. – 2022. godine definira cilj odvojenog sakupljanja 40% mase proizvedenog biootpada do 2022. godine koji je sastavni dio komunalnog otpada.

Cilj na razini RH je postići da kućanstva odvajaju biootpad od ostalog komunalnog otpada odlaganjem u spremnike za biootpad te njegova biološka obrada aerobnim ili anaerobnim postupcima.

Uredba o gospodarenju komunalnim otpadom predviđa odvojeno prikupljanje miješanog komunalnog otpada od biorazgradivog komunalnog otpada na način da se otpadni papir i karton prikuplja odvojeno od biootpada.

Ukupni potencijal odvojeno prikupljenog biootpada na području Grada Vrgorca iznosi oko 820 t, ali treba napomenuti da prema dosadašnjim europskim iskustvima maksimalno dostignuti postotak odvajanja biootpada u kućanstvima nikada nije jednak ukupnom potencijalu¹⁷.

Prema projekcijama količina biootpada u Gradu Vrgorcu, do kraja 2022. godine potrebno je sakupiti oko 311 t biootpada, da bi se postigao cilj odvojenog prikupljanja 40% mase proizvedenog biootpada.

Kod urbanih sredina problematika odvojenog prikupljanja biootpada na mjestu nastanka ima više razina kompleksnosti, odnosno u nju se, ovisno o odluci, mogu uključiti ili samo područja s mogućnošću kućnog kompostiranja ili cijele gradske cjeline, prilikom čega se u potpuno urbanim dijelovima najčešće koristi koncept posebnog spremnika za biootpad (tzv. „smeđa kanta“). Odvojeno prikupljanje u gradskim cjelinama zahtijeva uvođenje nove posebne kante u kojoj građani odvajaju biootpad iz kućanstava. Takav sustav, osim što zahtijeva zasebne spremnike i vozila za prikupljanje i odvoz, dalje zahtijeva građevine za obradu biootpada, poput kompostana ili bioplinskih postrojenja, koje trenutno ne postoje na području Grada Vrgorca niti Splitsko-dalmatinske županije.

Budući da izgradnja i održavanje postrojenja za obradu biootpada predstavljaju znatan kapitalni i operativni izdatak, prije donošenja odluke potrebno je napraviti studiju izvodljivosti skupljanja i obrade biootpada, u sklopu koje će se, kroz odgovarajuće analize tehničke izvodljivosti, financijske i ekonomske analize uključivo analize rizika, provjeriti potreba za uspostavom takvog sustava u postojećoj situaciji gospodarenja otpadom.

5.3.2. Ambalažni otpad

Sustav gospodarenja ambalažnim otpadom obuhvaća sav ambalažni otpad, neopasni i ambalažni otpad onečišćen opasnim tvarima, a cilj koji se treba ostvariti putem sustava gospodarenja ambalažnim otpadom je sprječavanje nastajanja ambalažnog otpada, ponovna uporaba ambalaže, recikliranje i drugi postupci uporabe ambalažnog otpada te u konačnici smanjenje odlaganja ambalažnog otpada.

Prema odredbama Pravilnika o ambalaži i otpadnoj ambalaži (NN 88/15, 78/16), ambalažni otpad sakupljaju tvrtke koje posjeduju odgovarajuću dozvolu za gospodarenje otpadom i koje su temeljem javnog poziva sklopile ugovor sa FZOEU o sakupljanju ambalažnog otpada, a koje će morati osigurati skladišne i tehničko-tehnološke uvjete sakupljanja ambalažnog otpada. Neovisno o navedenom davatelj usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada (Gradska čistoća i usluge d.o.o.) svejedno je obvezan u okviru Zakonom propisane obveze odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla, plastike i tekstila prikupljati i otpadnu ambalažu od navedenih materijala. Građane se treba poticati i educirati da odvajaju ambalažni otpad od ostalih vrsta komunalnog otpada te ga odlažu u odgovarajuće spremnike, odnosno neposredno predaju direktno tvrtkama za sakupljanje ambalažnog otpada.

Prema članku 19. Pravilnika o ambalaži i ambalažnom otpadu davatelj usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada dužan je sakupljenu ambalažu od stakla i plastike predati ili prevesti tvrtkama za sakupljanje koje su temeljem javnog poziva sklopile ugovor sa FZOEU, Gradska čistoća i usluge d.o.o. ima pravo na naknadu od FZOEU za troškove prikupljanja za prikupljene i predane količine otpadnog stakla i otpadne plastike na skladište sakupljača utvrđenih posebnom odlukom FZOEU.

Trenutno se papir i karton, plastika i staklo odvojeno prikupljaju u spremnicima na zelenim otocima.

Sukladno Uredbi o gospodarenju komunalnim otpadom prikupljanje papira i kartona odnosno biorazgradivog otpada, će se prikupljati kod korisnika usluge, a davatelj javne usluge dužan je osigurati korisniku usluge spremnik za predaju papira i kartona.

¹⁷ Compulsory implementation of separate collection of biowaste, Federal Environment Agency (Germany), 2014.

5.3.3. Građevni otpad i otpad koji sadrži azbest

Prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom, do 1. siječnja 2020. mora se putem nadležnih tijela osigurati priprema za ponovnu uporabu, recikliranje i druge načine materijalne oporabe, uključujući postupke zatrpavanja i nasipavanja, u kojima se otpad koristi kao zamjena za druge materijale, neopasnog građevnog otpada u minimalnom udjelu od 70% mase otpada.

U Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. – 2022. godine postavljen je cilj prema kojem je potrebno odvojeno prikupiti 75% građevnog otpada.

Prema Pravilniku o gospodarenju građevnim otpadom i otpadom koji sadrži azbest (NN 69/16), vlasnik građevnog otpada dužan je osigurati da je naveden otpad predan ovlaštenoj osobi.

Fizička osoba koja je vlasnik građevnog otpada može:

- otpad predati osobi koja upravlja reciklažnim dvorištem,
- otpad nastao od određenih proizvoda opće predviđene namjene (iz Priloga II. Pravilnika o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest) predati proizvođaču građevnog proizvoda koji na tržište područja Republike Hrvatske stavlja proizvod iste ili slične opće predviđene namjene na način da kupcu i/ili korisniku proizvoda osigura mogućnost povrata takvog uporabljenog proizvoda, što uključuje i višak materijala i mogućnost preuzimanja otpada koji nastaje od takvog proizvoda.

Gospodarenje s građevnim otpadom povjerava se osobama ovlaštenim za gospodarenje građevnim otpadom.

Na području Grada Vrgorca u planu je izgradnja reciklažnog dvorišta za građevni otpad na području poslovne zone Jurilji u Zavojanima i Ravči gdje je predviđena lokacija prema Planu prostornog uređenja Grada Vrgorca („Vjesnik“ - službeno glasilo grada Vrgorca“ broj 9/06, 7/10, 1/11 i 21/16).

Prema Pravilniku o građevnom otpadu i otpadu koji sadrži azbest, vlasnik odnosno korisnik građevine u kojoj se nalazi azbest, dužan je, radi planiranja sustava gospodarenja građevnim otpadom koji sadrži azbest, na poziv jedinice lokalne samouprave, u roku određenom tim pozivom, dostaviti podatke o lokaciji građevine, procjeni količine, vrste i statusu materijala za kojeg je izvjesno da će postati azbestni otpad.

Vlasnik ili korisnik građevine ili dijela građevine dužan je:

- redovito pregledavati dijelove građevine koji sadrže azbest kako bi utvrdio da li uslijed oštećenja ili dotrajalosti dolazi do izdvajanja azbestnih čestica iz materijala (materijal koji se mrviti) i po potrebi poduzeti mjere održavanja odnosno popravka (otvrdnjavanje azbesta, površinsko očvršćivanje azbesta i dr.) kojima se sprječava izdvajanje azbestnih čestica iz tog materijala,
- kad odluči da se dotrajali dio građevine koji sadrži azbest više ne održava odnosno popravlja, osigurati izdvajanje azbesta iz dijelova te građevine na način da se spriječi raznošenje azbestnih vlakana te čestica, prašine i komada koji sadrže azbest izvan odgovarajuće građevine odnosno gradilišta.

Posjednik azbestnog otpada dužan je azbestni otpad, kojega predaje osobi koja upravlja reciklažnim dvorištem taj otpad predati u zatvorenom spremniku ili u odgovarajućoj nepropusnoj ambalaži (zatvorena čvrsta vreća ili materijal u potpunosti omotan odgovarajućom polietilenskom folijom i dr.) ili na drugi odgovarajući način kojim se posve sprječava svako ispuštanje azbestnog otpada, azbestnih vlakana i azbestne prašine izvan odgovarajućih spremnika.

U slučaju kada posjednik azbestnog otpada, koji predaje azbestni otpad ovlaštenoj osobi, isti nije pripremio za prijevoz, tu pripremu će obaviti osoba, koja obavlja prijevoz azbestnog otpada, prije obavljanja prijevoza tog otpada.

Osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem dužna je preuzeti pošiljku azbestnog otpada, kada posjednik azbestnog otpada otpad preda u zatvorenom spremniku ili u odgovarajućoj nepropusnoj ambalaži. Kada posjednik azbestnog otpada ne postupi sukladno tome, osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem nije dužna preuzeti takvu pošiljku azbestnog otpada.

Fizičke osobe građevni otpad koji sadrži azbest bez naknade predaju ovlaštenoj osobi koja ima sklopljen ugovor s FZOEU za prijevoz građevnog otpada koji sadrži azbest. Naknadu troškova prijevoza i zbrinjavanja takvog otpada osiguravaju JLS i FZOEU. Poslovni subjekti uz naknadu predaju građevni otpad koji sadrži azbest ovlaštenoj osobi za gospodarenje ovom vrstom otpada.

Odlaganje čvrsto vezanog azbestnog otpada – građevnog otpada koji sadrži azbest i čvrsto vezani azbestni otpad, dozvoljeno je na odlagalištu neopasnog otpada, na posebno izdvojenoj kazeti za azbest.

Grad Vrgorac dužan je osobi koja upravlja odgovarajućim reciklažnim dvorištem u cijelosti nadoknaditi sljedeće troškove gospodarenja građevnim otpadom koji sadrži azbest koji je nastao u kućanstvu:

- troškove koji nastaju u reciklažnom dvorištu radi preuzimanja, skladištenja i pripreme za prijevoz,
- troškove prijevoza od odgovarajućeg reciklažnog dvorišta do odlagališta s posebno izgrađenom kazetom za zbrinjavanje azbesta, i
- troškove zbrinjavanja građevnog otpada koji sadrži azbest na odlagalištu s posebno izgrađenom kazetom za zbrinjavanje azbesta.

Grad Vrgorac dužan je dopisom, odnosno putem sredstava javnog priopćavanja ili na drugi odgovarajući način, uputiti poziv vlasnicima odnosno korisnicima građevina u kojima se nalazi azbest i od njih pribaviti podatke o lokacijama na kojima se nalazi azbest na području Grada Vrgorca, procjeni količine, vrste i statusu materijala za kojeg je izvjesno da će postati azbestni otpad. Prikupljene podatke Grad Vrgorac treba dostaviti FZOEU.

5.3.4. *Otpadni tekstil i obuća*

Otpadni tekstil i obuću građani predaju:

- davatelju usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada putem spremnika za odvojeno prikupljanje otpadnog tekstila postavljenog na javnoj površini ili na drugi odgovarajući način,
- osobi koja upravlja reciklažnim dvorištem, ili
- prodavatelju tekstila i/ili obuće (čije su prodajne površine veće od 400 m²).

Pravna osoba ili fizička osoba-obrtnik, otpadni tekstil i obuću predaje sakupljaču odnosno oporabitelju otpadnog tekstila i obuće.

Sukladno Pravilniku o gospodarenju otpadnim tekstilom i otpadnom obućom (NN 99/15) prodavatelj je dužan osigurati preuzimanje otpadnog tekstila i/ili otpadne obuće u svojem prodajnom prostoru od posjednika iz kućanstva, bez naknade i bez obveze kupnje, i to za onu vrstu tekstila odnosno obuće koja se predaje kao otpad, a koju ima u svom asortimanu prodaje. Prodavatelj je dužan, na vidljivom mjestu, u svojem prodajnom prostoru ili neposrednoj blizini istog pod njegovim nadzorom osigurati spremnike za sakupljanje otpadnog tekstila i/ili otpadne obuće. Odredbe se odnose na prodavatelje čije su prodajne površine tekstila i/ili obuće veće od 400 metara kvadratnih.

Trenutno u Gradu Vrgorcu postoji jedan spremnik za odvojeno prikupljanje tekstila za jednom zelenom otoku. U planskom razdoblju se predlaže postavljanje dodatnih spremnika za sakupljanje otpadnog tekstila i obuće iz komunalnog otpada na javnim mjestima kao i na kućnom pragu.

Uspostavom centra za ponovnu uporabu ili u kutku ponovne uporabe proizvoda u okviru reciklažnog dvorišta može se osigurati odvojeni dio za ponovnu uporabu proizvoda gdje će građani imati mogućnost predati staru odjeću i obuću za koju smatraju da im više ne treba, a još se uvijek može koristiti.

5.3.5. *Medicinski otpad*

Medicinski otpad je potrebno odvojeno sakupljati na mjestu nastanka te ga, ovisno o proizvedenim količinama, privremeno skladištiti do njegove obrade odnosno predaje ovlaštenom sakupljaču/obrađivaču.

Sukladno zakonskim odredbama, a obzirom na godišnje količine proizvedenog medicinskog otpada, razlikuju se i obveze proizvođača otpada u smislu nužnog osiguranja odgovarajućeg skladišnog prostora za privremeno skladištenje medicinskog otpada.

Proizvođač medicinskog otpada može otpad predati tvrtki ovlaštenoj za obavljanje odgovarajuće djelatnosti gospodarenja otpadom, samostalno ga obraditi ukoliko posjeduje odgovarajuću dozvolu ili ga isporučiti na obradu izvan RH.

Obrada zaraznog medicinskog otpada obavlja se odgovarajućim fizikalno-kemijskim postupcima ili drugim odgovarajućim postupcima kojima se osigurava uklanjanje svih opasnih svojstava otpada. Također je moguć i njegov izvoz ili zbrinjavanje postupcima spaljivanja.

Nakon odgovarajuće obrade infektivnog otpada, a prije daljnjeg postupanja, ispitivanjima se dokazuje nepostojanje opasnih svojstava te se takav otpad smatra neopasnim proizvodnim otpadom koji se može uputiti na uporabu ili zbrinjavanje, uključujući i odlaganje na odlagališta neopasnog otpada, uz odgovarajući dokaz o nepostojanju opasnih svojstava.

Zbrinjavanje farmaceutskog, citotoksičnog i citostatskog te kemijskog i sličnog opasnog medicinskog otpada, obavlja se u postrojenju ovlaštenom za zbrinjavanje opasnog otpada spaljivanjem.

Odgovarajući uvjeti privremenog skladištenja patološkog otpada, prije njegova konačnog zbrinjavanja spaljivanjem u krematorijima ili zakapanjem u groblja sukladno propisu kojim je regulirano gospodarenje medicinskim otpadom, moraju se osigurati unutar zdravstvene ustanove koja je proizvođač tog otpada odnosno unutar odgovarajućeg područja groblja i/ili krematorija.

Građani u Gradu Vrgorcu mogu stare lijekove i sličan farmaceutski otpad predati u reciklažna dvorišta ili odnijeti u ljekarne.

Kao jedna od mjera se preporučuje naglasiti putem mrežnih stranica Leć d.o.o. kako građani mogu stare lijekove i sličan farmaceutski otpad predati u ljekarne.

Na nacionalnoj razini u Planu gospodarenja otpadom RH navodi se kao mjera da je potrebno unaprijediti sustav gospodarenja medicinskim otpadom i to unaprjeđenjem praćenja toka kao i unaprjeđenjem postojećeg sustava obrade medicinskog otpada.

5.3.6. Električni i elektronički otpad

Pravilnikom o gospodarenju otpadom električnom i elektroničkom opremom (NN 42/14, 48/14, 107/14, 139/14) propisane su obveze gospodarenja električnim i elektroničkim otpadom (EE otpad).

Posjednik EE otpada obavezan je EE otpad odvajati od miješanog komunalnog otpada i od ostalih vrsta otpada te ga predati u cijelosti i u stanju iz kojeg je vidljivo da nije prethodno rastavljan radi vađenja zasebnih komponenti ili dijelova. Takvim EE otpadom smatraju se i prethodno nerastavljeni dijelovi EE opreme koja se sastoji od više cjelina (npr. monitori računala, elektromotori crpki ili kompresora i sl.).

Posjednik EE otpada u registriranoj osobi obavezan je posebno odvojiti i evidentirati EE otpad koji odgovara definiciji EE otpada iz kućanstva od ostalog EE otpada te ga odvojeno i uz ostali EE otpad predati sakupljaču uz odgovarajuće prateće listove. Posjednik EE otpada koji je sukladno posebnom propisu klasificiran kao opasan otpad nije obavezan uz prateći list predati deklaraciju o svojstvima otpada kao ni izvješće o ispitivanju svojstava tog EE otpada.

Predaja odvojeno sakupljenog EE otpada obavlja se bez naplate za kućanstva i registrirane osobe.

Sabirni centar je mjesto sakupljanja EE otpada koje predstavlja dio mreže mjesta sakupljanja EE otpada koji nastaje u kućanstvu i u registriranoj osobi, kao što su: komunalna tvrtka, prodavatelj, serviser, sabirno mjesto sakupljača, prihvatno mjesto obrađivača, reciklažno dvorište i ostala mjesta za preuzimanje i skladištenje EE otpada.

Prodavatelj s maloprodajnom trgovinom koja ima više od 400 m² prodajne površine za EE opremu mora unutar svog poslovnog prostora osigurati preuzimanje EE otpada vanjskih dimenzija do 25 cm od posjednika u

kućanstvu bez naknade i bez obveze kupnje – sukladno članku 10. Pravilnika o gospodarenju otpadnom električnom i elektroničkom opremom.

Posjednik EE otpad može predati ovlaštenom sakupljaču koji ga u takvom stanju predaje ovlaštenom obrađivaču. Sakupljač je obavezan, na poziv posjednika EE otpada u kućanstvu, bez naplate i unutar 20 dana od poziva preuzeti EE otpad čija je ukupna masa veća od 30 kg, a može preuzeti i manju količinu. Posjednik EE otpada u kućanstvu obavezan je prilikom predaje EE otpada sakupljaču potvrditi primopredaju EE otpada potpisom na obrascu Potvrda o primopredaji EE otpada u kućanstvu.

5.3.7. Ostale posebne vrste otpada

Posjednici otpadne gume mogu predati u reciklažno dvorište (nakon uspostave), vulkanizeru prilikom zamjene guma ili na skladište sakupljača. Ovlašten sakupljač dužan je preuzeti otpadne gume bez naplate od posjednika otpadnih guma.

Otpadno vozilo u cijelosti može biti isporučeno ovlaštenom sakupljaču ako ima sve osnovne sastavne dijelove motornog vozila posebno motor i karoseriju, kotače vozila, automobilske gume i baterije i akumulatore. Posjednik otpadnog vozila mora skupljaču uz otpadno vozilo predati presliku prometne dozvole. Ako posjednik otpadnog vozila posjeduje otpadno vozilo nepoznatog vlasnika uz otpadno vozilo kada ga predaje skupljaču obavezan je priložiti zapisnik komunalnog redarstva.

Posjednik iz kućanstva dužan je otpadnu prijenosnu bateriju ili akumulator predati prodavatelju, serviseru prilikom održavanja uređaja koji sadrži prijenosnu bateriju i akumulator, osobi koja upravlja reciklažnim dvorištem ili ugovornom sakupljaču.

Zaključno

- **Uspostaviti reciklažno dvorište,**
- **Uspostava mobilnog reciklažnog dvorišta,**
- **Uspostava reciklažnog dvorišta za građevni otpad,**
- **Na web stranicama Grada Vrgorca obavijestiti građane o mogućnostima gospodarenja posebnim vrstama otpada,**
- **Edukativne mjere u cilju sprječavanja nastanka EE otpada.**

6. MJERE PRIKUPLJANJA MIJEŠANOG I BIORAZGRADIVOG KOMUNALNOG OTPADA

Sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom do kraja 2020. godine količinu biorazgradivog komunalnog otpada koji se odlaže na odlagališta u RH treba svesti na 264.661 tona odnosno 35% količine odložene 1997. godine.

Planom gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017. – 2022. godine za plansko razdoblje propisuje se obveza smanjenja ukupne količine proizvedenog komunalnog otpada za 5% u odnosu na ukupno proizvedenu količinu u 2015. godini, odvojenog prikupljanja 60% komunalnog otpada (prvenstveno papir, karton, staklo, plastika, metal, biootpad i dr.), odvojenog prikupljanja 40% biootpada iz komunalnog otpada te odlaganja manje od 25% komunalnog otpada na odlagališta. Navedeni ciljevi direktno utječu na količine proizvedenog miješanog komunalnog otpada, te je stoga razvidno da količine miješanog komunalnog otpada trebati znatno smanjiti.

Za postizanje cilja u kojem je potrebno odložiti manje od 25% komunalnog otpada, u Planu gospodarenja otpadom RH je predložena mjera praćenja udjela biorazgradivog otpada u miješanom komunalnom otpadu, a mjera uključuje redovite analize sastava miješanog komunalnog otpada za potrebe praćenja ciljeva i određivanja udjela biorazgradive komponente u otpadu.

Miješani komunalni otpad se prikuplja u okviru javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada koju pruža Gradska čistoća i usluge d.o.o., a u cilju prikupljanja miješanog komunalnog otpada potrebno je primijeniti sljedeće mjere:

- Osigurati prikupljanje miješanog komunalnog otpada od pojedinih korisnika i prijevoz tog otpada do ovlaštene osobe za njegovu obradu.
- Osigurati redoviti odvoz miješanog komunalnog otpada korištenjem specijalnih vozila kojima će se spriječiti rasipanje otpada te širenje neugodnih mirisa.
- Predstavničko tijelo JLS dužno je donijeti Odluku o načinu pružanja javnih usluga prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada, a sve sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom. Osim navedenih mjera potrebno je provoditi i mjere za izbjegavanje i smanjenje nastajanja komunalnog otpada u kućanstvima te iz javnih i uslužnih djelatnosti.
- Korisniku javne usluge osigurati mogućnost odvojene primopredaje miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada.

Potrebno će biti ulagati u zamjenu postojećih spremnika za sakupljanje miješanog komunalnog otpada zbog dotrajalosti ili oštećenja.

Osim navedenih mjera potrebno je provoditi i mjere za izbjegavanje i smanjenje nastajanja komunalnog otpada u kućanstvima te iz javnih i uslužnih djelatnosti. Člankom 33. Zakona o održivom gospodarenju otpadom propisane su odredbe sustava naplate prikupljanja i obrade miješanog i biorazgradivog komunalnog otpada, kao i poticajna naknada za smanjenje količine miješanog komunalnog otpada (Članak 29.). Davatelj usluge dužan je obračunati cijenu javne usluge na način kojim se osigurava primjena načela »onečišćivač plaća«, a cijenu usluge obračunavati razmjerno količini predanog otpada u obračunskom razdoblju, pri čemu je kriterij količine otpada u obračunskom razdoblju masa predanog otpada ili volumen spremnika otpada i broj pražnjenja spremnika.

Obračun cijene javne usluge je propisan Uredbom o gospodarenju komunalnim otpadom.

Za potrebe smanjenja količine miješanog komunalnog otpada FZOEU će davati poticajne naknade.

Sukladno članku 30. stavku 7. Zakona o održivom gospodarenju otpadom Grad Vrgorac donosi Odluku o načinu pružanja javne usluge prikupljanja miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada. Korisniku usluge mora biti osigurana mogućnost odvojene predaje otpada na njegovom obračunskom mjestu i korištenjem reciklažnog dvorišta odnosno mobilnog reciklažnog dvorišta.

Prema Uredbi o gospodarenju komunalnim otpadom javna usluga u okviru sustava sakupljanja komunalnog otpada se pruža u skladu sa odvojenom primopredajom miješanog komunalnog otpada i biorazgradivog komunalnog otpada (biorazgradivi komunalni otpad u okviru javne usluge je biootpad i otpadni papir i karton) putem spremnika kod korisnika usluge.

Zaključno

- **Potrebno je provesti određivanje sastava miješanog komunalnog otpada na području Grada Vrgorca,**
- **Uspostaviti javnu uslugu sakupljanja komunalnog otpada sa odvojenom primopredajom biorazgradivog komunalnog otpada (biootpad i otpadni papir i karton) putem spremnika kod korisnika usluge**
- **Uvođenje cijene javne usluge za količinu predanog miješanog otpada po količini (masa ili volumen) prema Uredbi o gospodarenju komunalnim otpadom,**
- **Provoditi mjere i aktivnosti sprječavanja nastanka komunalnog otpada u kućanstvima, javnim ustanovama i uslužnim djelatnostima.**

7. Mjere odvojenog prikupljanja otpadnog papira, metala, stakla i plastike te krupnog (glomaznog) komunalnog otpada

Odvojeno prikupljanje korisnih komponenti otpada na mjestu nastanka i njihova uporaba imaju glavnu ulogu u uređenom cjelovitom sustavu gospodarenja komunalnim otpadom. Na taj način se izravno utječe na izbjegavanje i smanjenje količina komunalnog otpada.

Cilj na nacionalnoj razini je odvojeno prikupiti 60% komunalnog otpada (prvenstveno papir, karton, staklo, plastika, metal, biootpad i dr.) do kraja 2022. godine.

Prema Planu gospodarenja otpadom RH težište u sustavu gospodarenja komunalnim otpadom će biti na odvojenom sakupljanju komunalnog otpada i to kroz osiguranje potrebne infrastrukture za odvajanje komunalnog otpada: na mjestu nastanka otpada, putem reciklažnih dvorišta, na javnim površinama te kroz provedbu propisa za posebne kategorije otpada.

Mjere za ostvarivanje cilja (odvojeno prikupiti 60% komunalnog otpada do kraja 2022. godine):

- nabava opreme i vozila za odvojeno prikupljanje papira, kartona, metala, plastike, stakla i tekstila,
- izgradnja i opremanje novih, te po potrebi povećanje kapaciteta u unaprjeđenje tehnologije postojećih postrojenja za sortiranje odvojeno prikupljenog papira, kartona, metala, stakla, plastike i dr. (sortirnice)
- izgradnja i opremanje reciklažnih dvorišta, nabava mobilnih reciklažnih dvorišta, provedba izobrazno-informativnih aktivnosti za lokalno stanovništvo.

a) Odvojeno skupljanje otpada u domaćinstvima

Na području Grada Vrgorca uspostavljen je sustav odvojenog prikupljanja otpada putem zelenih otoka na javnoj površini (3x1 – papir i karton, plastika, staklo i tekstil). Dodatno se planira podijeliti vrećice za prikupljanje papira i kartona te plastike na kućnom pragu, do nabavke spremnika kojim će se otpadni papir i karton odvojeno prikupljati od biootpada.

Za ostale posebne vrste otpada nije uspostavljen sustav za odvojeno prikupljanje. Grad Vrgorac planira u što prije izgraditi reciklažno dvorište koje će moći sakupljati već navedene vrste otpada, a i sve ostale posebne vrste sukladno Prilogu 1.

Jedinica lokalne samouprave koja nije na svom području osigurala funkcioniranje reciklažnog dvorišta, dužna je osigurati odvojeno sakupljanje komunalnog otpada putem mobilnog reciklažnog dvorišta najmanje jednom svaka tri mjeseca u svakom naselju.

Nakon izgradnje reciklažnog dvorišta Grad Vrgorac dužan je osigurati odvojeno sakupljanje komunalnog otpada putem mobilnog reciklažnog dvorišta najmanje jednom svaka četiri mjeseca u svakom naselju, izuzevši naselje u kojem se nalazi reciklažno dvorište.

b) Odvojeno prikupljanje krupnog (glomaznog otpada)

Grad Vrgorac izvršava obvezu odvojenog prikupljanja krupnog (glomaznog) komunalnog otpada na način da je osigurana usluga prijevoza tog otpada prema pozivu građana jednom godišnje bez naknade. Sukladno Zakonu o održivom gospodarenju otpadom zabranjeno je krupni (glomazni) otpad odbacivati i sakupljati na javnoj površini, osim putem spremnika.

c) Odvojeno skupljanje otpada u gospodarskim djelatnostima

Kao i u slučaju gospodarenja s komunalnim otpadom iz domaćinstava, svi gospodarski subjekti, proizvođači miješanog komunalnog otpada i otpada sličnog komunalnom, moraju poduzeti mjere za odvojeno prikupljanje otpada. Navedeno znači da u okvirima radnog prostora mora biti osigurano jedno ili više mjesta za odlaganje otpadnog papira i kartona, plastike, metalnog otpada, drva, tekstila, posebnih kategorija otpada i glomaznog otpada.

d) Odvojeno skupljanje komunalnog otpada iz javnih i uslužnih djelatnosti

Komponente komunalnog otpada potrebno je odvojeno skupljati u sklopu radnih prostora javnih i uslužnih djelatnosti. Sustav sakupljanja je potrebno ustrojiti prema tipu djelatnosti. Kod škola i ustanova naglasak je potrebno staviti na skupljanje otpadnog papira i kartona. U gradskim službama naglasak je osim na otpadni papir i karton i uredski pribor potrebno staviti i na odvojeno skupljanje vrsta otpada koje mogu sadržavati opasne komponente (toneri, fluorescentne cijevi, baterije i sl.).

Zaključno

- **Uspostaviti reciklažno dvorište,**
- **Uspostaviti centar za ponovnu uporabu ili u okviru reciklažnog dvorišta osigurati odvojeni dio za ponovnu uporabu proizvoda (npr. „kutak ponovne uporabe proizvoda“),**
- **Odvojeno prikupljati otpadni papir i karton na kućnom pragu i ostalog reciklabilnog otpada (opcije: na kućnom pragu, na javnoj površini, u reciklažnom dvorištu ili mobilnom reciklažnom dvorištu),**
- **Prema potrebi, zamjena postojećih spremnika zbog dotrajalosti ili nabavka novih u slučaju povećanja broja korisnika.**

8. POPIS PROJEKATA VAŽNIH ZA PROVEDBU ODREDBI PLANA GOSPODARENJA OTPADOM RH

Popis projekata na području Grada Vrgorca, važnih za provedbu odredbi Plana gospodarenja otpadom RH:

➤ Sanacija i zatvaranje odlagališta Ajdanovac
➤ Izgradnja reciklažnog dvorišta i uvođenje mobilnog reciklažnog dvorišta
➤ Izgradnja reciklažnog dvorišta sa mogućnosti prihvata i obrade građevnog otpada
➤ Uspostava sortirnice
➤ Napraviti studiju izvodljivosti skupljanja i obrade biootpada za potrebe izgradnje postrojenja za obradu biootpada
➤ Uspostaviti javnu uslugu sakupljanja komunalnog otpada sa odvojenom primopredajom biorazgradivog komunalnog otpada (biootpada i otpadni papir i karton) putem spremnika kod korisnika usluge
➤ Odvojeno prikupljati otpadni papir i karton na kućnom pragu i ostalog reciklabilog otpada (na kućnom pragu, na javnoj površini, u reciklažnom dvorištu ili mobilnom reciklažnom dvorištu)
➤ Kontinuirane edukativne i informativne aktivnosti
➤ Sanacija nesaniranih divljih odlagališta
➤ Potrebno je jačanje aktivnosti provedbe akcija prikupljanja otpada, uključujući akcije čišćenja okoliša
➤ Potrebno je provesti određivanje sastava miješanog komunalnog otpada na području Grada Vrgorca
➤ Uspostava centra za ponovnu uporabu ili u okviru reciklažnog dvorišta osigurati odvojeni dio za ponovnu uporabu proizvoda (npr. „kutak ponovne uporabe proizvoda“).
➤ Uklanjanje lokacija divljih odlagališta, odnosno lokacija onečišćenih otpadom (prema potrebi)
➤ Uvođenje cijene javne usluge za količinu predanog miješanog otpada po količini (masa ili volumen) prema Uredbi o gospodarenju komunalnim otpadom
➤ Edukativne mjere u cilju sprječavanja nastanka EE otpada
➤ Prema potrebi, zamjena postojećih spremnika zbog dotrajalosti ili nabavka novih u slučaju povećanja broja korisnika

9. ORGANIZACIJSKI ASPEKTI, IZVORI I VISINA FINACIJSKIH SREDSTAVA ZA PROVEDBU MJERA GOSPODARENJA OTPADOM

9.1. Organizacijski aspekti i izvori financiranja

Financiranje provedbe mjera gospodarenja otpadom regulirano je člankom 209. Zakona o zaštiti okoliša (NN 80/13, 78/15). Prema Zakonu, sredstva se mogu osigurati iz javnih izvora: državnog proračuna, proračuna jedinice lokalne samouprave i jedinice područne (regionalne) samouprave, FZOEU, te iz drugih izvora prema odredbama Zakona o održivom gospodarenju otpadom.

Mjere je moguće financirati i putem privatnih izvora: kroz sustav koncesija, javnog privatnog partnerstva i drugih odgovarajućih modela takvog financiranja sukladno posebnim propisima.

Ostali mogući instrumenti financiranja uključuju: donacije, kredite, sredstva međunarodne pomoći, sredstva stranih ulaganja namijenjenih za zaštitu okoliša i druga sredstva propisana posebnim zakonom, te sredstva iz instrumenata, programa i fondova EU.

Sva sredstva za financiranje zaštite okoliša, pa tako i provođenje mjera gospodarenja otpadom koriste se za očuvanje, zaštitu i unapređivanje stanja okoliša, u skladu sa strategijama i programima

Odluka o donošenju Plana gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. - 2022. godine (NN 3/2017) definira financijske izvore sustava gospodarenja otpadom u Republici Hrvatskoj kako je navedeno u Tablici 19.

Tablica 19. Sredstva za provedbu projekata u području gospodarenja otpadom prema Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. - 2022. godine

Javni izvor:	Državni proračun
	Proračuni JLS-a i JP(R)S-a i sredstava davatelja javnih usluga i isporučitelja vodnih usluga (u vlasništvu jedinica lokalne samouprave)
	EU fondovi (Operativni program konkurentnost i kohezija 2014-2020)
	FZOEU/ HV
Krediti banaka	Svjetska banka, Europska banka za razvoj, Europska investicijska banka, itd.
Privatni izvor:	Privatna ulaganja u sve vrste obrade otpada
	Privatna ulaganja u CGO-e (javno-privatno partnerstvo, koncesije i dr.)
	Privatna ulaganja u primarno izdvajanje i prikupljanje otpada – postrojenja za reciklažu i skupljanje (javno-privatno partnerstvo, koncesije i dr.)

Grad Vrgorac redovito i transparentno na svojim web stranicama objavljuje proračun Grada za tekuću godinu s projekcijama za iduće dvije godine. Proračun Grada Vrgorca¹⁸ za 2017. godinu s projekcijama za 2018. i 2019. godinu navodi, unutar dijela Izgradnja komunalne infrastrukture, aktivnosti koje se odnose na temu gospodarenja otpadom:

- sanacija i zatvaranje odlagališta Ajdanovac,
- poslovi gospodarenja otpadom,
- izgradnja reciklažnog dvorišta
- nabavka spremnika za prikupljanje otpada
- nabavka komunalnih vozila za prikupljanje otpada.

9.2. Visina financijskih sredstava

Sustav gospodarenja otpadom u potpunosti može funkcionirati jedino ako je izgrađena odnosno postavljena cjelokupna komunalna infrastruktura koja se odnosi na otpad. To uključuje (kapitalne) objekte, opremu, različitu studijsku i projektnu dokumentaciju, izobrazno-informativne aktivnosti, te saniranje postojećih odlagališta.

U idućoj tablici prikazana je procjena potrebnih financijskih sredstava za sve glavne aktivnosti u gospodarenju otpadom predviđene za plansko razdoblje 2017.-2022. Procjena potrebnih financijskih sredstava Grada Vrgorca su dane za cijeli period realizacije aktivnosti, neovisno da li se radi o aktivnosti koja će se provesti u jednoj godini ili u periodu od par godina. Također su navedeni i izvori financiranja te godina/e provedbe pojedine aktivnosti, odnosno godina/e realizacije pojedinog troška.

Tablica 20. Proračun potrebnih ulaganja u stavke gospodarenja otpadom Grada Vrgorca za period od 2017. – 2022. godine

¹⁸ <http://www.vrgorac.hr/2017/07/06/proracun-grada-vrgorca-pdf-izdanje/>

RB	Aktivnost	Procjena ulaganja (HRK)*	Godina realizacije	Izvor financiranja 2017. - 2022.			
				Sredstva grada ukupno za navedeni period realizacije (HRK)	%	Vanjski izvori ukupno za navedeni period realizacije (HRK)	%
1	Izrada plana gospodarenja otpadom 2017.-2022.	35.000,00	2018.	35.000,00	100%	0,00	0%
2	Projektna dokumentacija za sanaciju odlagališta	300.000,00	2018. - 2019.	75.000,00	0%	225.000,00	FZOEU 75%
3	Radovi sanacije odlagališta Ajdanovac***	15.000.000,00	2019. - 2021.	2.250.000,00	15%	12.750.000,00	EU 85%
4	Stručni nadzor nad radovima sanacije odlagališta***	500.000,00	2019. - 2021.	75.000,00	15%	425.000,00	EU 85%
5	Tehnička pomoć i promidžba na radovima sanacije odlagališta***	200.000,00	2019. - 2021.	30.000,00	15%	170.000,00	EU 85%
6	Monitoring nad saniranim odlagalištem	70.000,00	2020. - 2022.	70.000,00	100%	0,00	0%
7	Projektna dokumentacija za izgradnju reciklažnog dvorišta	125.000,00	2018. - 2019.	25.000,00	20%	100.000,00	FZOEU 80%
8	Radovi na izgradnji reciklažnog dvorišta****	4.000.000,00	2019. - 2020.	600.000,00	15%	3.400.000,00	EU 85%
9	Stručni nadzor nad izgradnjom reciklažnog dvorišta****	160.000,00	2019. - 2020.	24.000,00	15%	136.000,00	EU 85%
10	Tehnička pomoć pri upravljanju projektom izgradnje reciklažnog dvorišta****	80.000,00	2019. - 2020.	12.000,00	15%	68.000,00	EU 85%
11	Provođenje informativno obrazovnih aktivnosti i promidžba i vidljivost projekta izgradnje reciklažnog dvorišta****	120.000,00	2019. - 2020.	18.000,00	15%	102.000,00	EU 85%
12	<i>Mobilno reciklažno dvorište**</i>	<i>100.000,00</i>	<i>2018.</i>				
13	Izrada Studije izvodljivosti skupljanja i obrade biootpada	80.000,00	2018.	80.000,00	100%	0,00	0%
14	Određivanje sastava i svojstava miješanog komunalnog otpada i odvojeno sakupljenih frakcija komunalnog otpada na području Grada Vrgorca	200.000,00	2020.	200.000,00	100%	0,00	0%
15	Sanacija divljih odlagališta	100.000,00	2018. - 2020.	100.000,00	100%		
16	Edukativne i informativne aktivnosti	50.000,00	2017. - 2022.	50.000,00	100%	0,00	0%
17	Edukativne i informativne aktivnosti u cilju sprečavanja nastanka EE otpada	5.000,00	2018. - 2022.	5.000,00	100%	0,00	0%
18	Provedba akcija sakupljanja otpada i akcije čišćenja okoliša	100.000,00	2018. - 2022.	100.000,00	100%	0,00	0%
19	Uklanjanje lokacija onečišćenih otpadom (prema potrebi)	10.000,00	2018. - 2022.	10.000,00	100%	0,00	0%
20	Zamjena postojećih spremnika za miješani komunalni otpad zbog dotrajalosti ili nabavka novih u slučaju povećanja broja korisnika	20.000,00	2018. - 2022.	20.000,00	100%	0,00	0%
21	<i>Uspostava sortimice **</i>	<i>2.000.000,00</i>	<i>2019. - 2021.</i>				
22	<i>Nabava spremnika za primarnu selekciju na kućnom pragu **</i>	<i>400.000,00</i>	<i>2018. - 2019.</i>				
23	<i>Nabava kompostera za domaćinstva **</i>	<i>200.000,00</i>	<i>2018. - 2020.</i>				
24	<i>Nabava komunalnih vozila **</i>	<i>1.500.000,00</i>	<i>2018. - 2019.</i>				
ukupni troškovi za planski period (HRK):				3.779.000,00		17.376.000,00	

*iznosi su s uključenim PDV-om

**ne poznaju se još točni podaci o izvorima sufinanciranja

*** najranija godina realizacije projekta sanacije odlagališta je 2019. godina, najkasnije se planira u 2021. godini; početak monitoringa ovisi o godini završetka sanacije odlagališta

****radovi na izgradnji reciklažnog dvorišta planirani su u 2019. godini, najkasnije će se izgraditi u 2020. godini

Sumacija potrebnih financijskih sredstava po godinama koji Grad Vrgorac treba osigurati iz vlastitih izvora prikazana je u idućoj tablici. Financijska sredstva za sanaciju odlagališta Ajdanovac i izgradnju reciklažnog dvorišta su planirana prema najranijoj godini realizacije radova i izgradnje.

Vidljivo je da se najveći trošak predviđa za 2019. godinu kada je planirana najranija realizacija projekta sanacije odlagališta Ajdanovac i izgradnje reciklažnog dvorišta.

Još nisu poznate okolnosti sufinanciranja opreme i vozila za odvojeno prikupljanje korisnih vrsta otpada, odnosno u kojem postotcima grad morati izdvajati sredstva, a koliko će biti sufinancirano od strane EU fondova.

Tablica 21. Potrebna financijska sredstva Grada Vrgorca za realizaciju planiranih aktivnosti po godinama od 2017. – 2022.

Potrebna financijska sredstva Grada Vrgorca za realizaciju plana - po godinama (HRK)*					
2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
8.333 kn	283.667 kn	3.077.667 kn	286.167 kn	52.833 kn	52.833 kn

*iznosi su s uključenim PDV-om

10.ROKOVI I NOSITELJI IZVRŠENJA PLANA

10.1. Terminski plan

Terminski plan donosi se za razdoblje trajanja ovog Plana. U idućoj tablici on je iskazan kroz godine za pojedine definirane aktivnosti (za sanaciju odlagališta i izgradnju reciklažnog dvorišta ovisno o terminu realizacije).

Tablica 22. Terminski plan s rokovima

RB	Aktivnost	2017.	2018.	2019.	2020.	2021.	2022.
1	Izrada plana gospodarenja otpadom 2017.-2022.						
2	Projektna dokumentacija za sanaciju odlagališta						
3	Radovi sanacije odlagališta Ajdanovac						
4	Stručni nadzor nad radovima sanacije odlagališta						
5	Tehnička pomoć i promidžba na radovima sanacije odlagališta						
6	Monitoring nad saniranim odlagalištem						

7	Projektna dokumentacija za izgradnju reciklažnog dvorišta					
8	Radovi na izgradnji reciklažnog dvorišta					
9	Stručni nadzor nad izgradnjom reciklažnog dvorišta					
10	Tehnička pomoć pri upravljanju projektom izgradnje reciklažnog dvorišta					
11	Provođenje informativno obrazovnih aktivnosti i promidžba i vidljivost projekta					
12	Mobilno reciklažno dvorište					
13	Izrada studije izvodljivosti sakupljanja i obrade biootpada					
14	Određivanje sastava i svojstava miješanog komunalnog otpada i odvojeno sakupljenih frakcija komunalnog otpada na području Grada Vrgorca					
15	Sanacija divljih odlagališta					
16	Edukativne i informativne aktivnosti					
17	Edukativne i informativne aktivnosti u cilju sprečavanja nastanka EE otpada					
18	Provedba akcija sakupljanja otpada (akcije čišćenja okoliša)					
19	Uklanjanje lokacija onečišćenih otpadom (prema potrebi)					
20	Zamjena postojećih spremnika zbog dotrajalosti ili nabavka novih u slučaju povećanja broja korisnika					
21	Uspostava sortirnice					
22	Nabava spremnika za primarnu selekciju					
23	Nabava kompostera za domaćinstva					
24	Nabava komunalnih vozila					

10.2. Nositelji izvršenja Plana gospodarenja otpadom

Plan gospodarenja otpadom Grada Vrgorca 2017.-2022. temeljni je planski dokument koji regulira gospodarenje otpadom u Gradu, s time da osim planske ima i operativnu narav.

Glavni dionici uspostave i provedbe sustava gospodarenja otpadom u Gradu Vrgorcu su nadležni upravni odjel Grada Vrgorca i ovlaštenu koncesionar Gradska čistoća i usluge d.o.o.

Prilog 1. Popis otpada kojeg je osoba koja upravlja reciklažnim dvorištem dužna zaprimati

<i>Naziv</i>	<i>Vrsta</i>	<i>Opis</i>
Problematični otpad	01 10*	ambalaža koja sadrži ostatke opasnih tvari ili je onečišćena opasnim tvarima
	15 01 11*	metalna ambalaža koja sadrži opasne krute porozne materijale (npr. azbest), uključujući prazne spremnike pod tlakom
	16 05 04*	plinovi u posudama pod tlakom (uključujući halone) koji sadrže opasne tvari
	20 01 13*	otapala
	20 01 14*	kiseline
	20 01 15*	lužine
	20 01 17*	fotografske kemikalije
	20 01 19*	pesticidi
	20 01 21*	fluorescentne cijevi i ostali otpad koji sadrži živu
	20 01 23*	odbačena oprema koja sadrži klorofluorouglikje
	20 01 26*	ulja i masti koji nisu navedeni pod 20 01 25
	20 01 27*	boje, tiskarske boje, ljepila i smole, koje sadrže opasne tvari
	20 01 29*	deterdženti koji sadrže opasne tvari
	20 01 31*	citotoksici i citostatici
	20 01 33*	baterije i akumulatori obuhvaćeni pod 16 06 01, 16 06 02 ili 16 06 03 i nesortirane baterije i akumulatori koji sadrže te baterije
20 01 35*	odbačena električna i elektronička oprema koja nije navedena pod 20 01 21 i 20 01 23, koja sadrži opasne komponente	
20 01 37*	drvo koje sadrži opasne tvari	
Otpadni papir	15 01 01	papirna i kartonska ambalaža
	20 01 01	papir i karton
Otpadni metal	15 01 04	metalna ambalaža
	20 01 40	metali
Otpadno staklo	15 01 07	staklena ambalaža
	20 01 02	staklo
Otpadna plastika	15 01 02	plastična ambalaža
	20 01 39	plastika

<i>Naziv</i>	<i>Vrsta</i>	<i>Opis</i>
Otpadni tekstil	20 01 10	odjeća
	20 01 11	tekstil
Krupni (glomazni) otpad	20 03 07	glomazni otpad
Jestiva ulja i masti	20 01 25	jestiva ulja i masti
Boje	20 01 28	boje, tiskarske boje, ljepila i smole, koje nisu navedene pod 20 01 27
Deterdženti	20 01 30	deterdženti koji nisu navedeni pod 20 01 29
Lijekovi	20 01 32	lijekovi koji nisu navedeni pod 20 01 31
Baterije i akumulatori	20 01 34	baterije i akumulatori, koji nisu navedeni pod 20 01 33
Električna i elektronička oprema	20 01 36	odbačena električna i elektronička oprema, koja nije navedena pod 20 01 21, 20 01 23 i 20 01 35
Građevni otpad iz kućanstva¹⁹	17 01 01	beton
	17 01 02	cigle
	17 01 03	crijep/pločice i keramika
	17 04 11	kabelski vodiči koji nisu navedeni pod 17 04 10*
	17 06 01*	izolacijski materijali koji sadrže azbest
	17 06 03*	ostali izolacijski materijali, koji se sastoje ili sadrže opasne tvari
	17 06 04	izolacijski materijali koji nisu navedeni pod 17 06 01* i 17 06 03*
	17 06 05*	građevinski materijali koji sadrže azbest
	17 08 01*	građevinski materijali na bazi gipsa onečišćeni opasnim tvarima
17 08 02	građevinski materijali na bazi gipsa koji nisu navedeni pod 17 08 01*	
Ostalo	08 03 17*	08 03 17* otpadni tiskarski toneri koji sadrže opasne tvari
	08 03 18 *	08 03 18 otpadni tiskarski toneri koji nisu navedeni pod 08 03 17*
	16 01 03	16 01 03 otpadne gume
	18 01 01	18 01 01 oštri predmeti (osim 18 01 03*)

Prilog 2. Popis kratica

HAOP Hrvatska agencija za okoliš i prirodu

¹⁹ odnosi se samo na građevni otpad koji nastaje održavanjem i manjim popravcima koje obavlja sam vlasnik u količini ne većoj od 200 kg u šest uzastopnih mjeseci.

CGO	Centar za gospodarenje otpadom
EU	Europska unija
FZOEU	Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost
JLS	Jedinica lokalne samouprave
JP(R)S	Jedinica područne (regionalne) samouprave
MZOE	Ministarstvo zaštite okoliša i energetike
NN	Narodne novine
PCB/PCT	Poliklorirani bifenili / Poliklorirani terfenili
PGO	Plan gospodarenja otpadom
Postupci R/D	Postupci obrade otpada prema Zakonu o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13, 73/17)
RH	Republika Hrvatska
ROO	Registar onečišćavanja okoliša
EE otpad	Električni i elektronički otpad
KBO	ključni broj otpada

Popis slika

Slika 1. Položaj Grada Vrgorca	13
Slika 2. Količine proizvedenog komunalnog otpada za razdoblje 2012.-2016.	15
Slika 3. Količine odvojeno sakupljenog otpadnog papira, stakla i plastike iz komunalnog otpada u razdoblju 2012.-2016. koje su predane na uporabu	17
Slika 4. Količine prijavljenog proizvodnog otpada Grada Vrgorca u razdoblju 2012. – 2016.....	19
Slika 5. Shema sustava sprječavanja nastanka otpada sukladno Planu gospodarenja otpadom RH za razdoblje 2017.-2022.	34

Popis tablica

Tablica 1. Zakoni i provedbeni propisi u području gospodarenja otpadom	6
Tablica 2. Kretanje ukupnog broja stanovnika Splitsko-dalmatinske županije i Grada Vrgorca od 1961. do 2011.godine	14
Tablica 3. Broj stanova prema načinu korištenja u 2011. godini	14
Tablica 4. Količine sakupljenog komunalnog otpada tijekom 2016. godine po vrstama otpada	16
Tablica 5. Prikaz količina proizvedenog biorazgradivog komunalnog otpada u 2016. godini	18
Tablica 6. Procijenjeni sastav miješanog komunalnog otpada u RH s raspodjelom udjela sitnice na njezine sastavnice, 2015.....	18
Tablica 7. Količine proizvodnog otpada Grada Vrgorca u 2016. godini po vrstama otpada	19
Tablica 8. Broj korisnika odvoza komunalnog otpada u Gradu Vrgorcu	20
Tablica 10. Broj spremnika za sakupljanje miješanog komunalnog otpada u 2016. godini po naseljima u Gradu Vrgorcu.....	20
Tablica 11. Vrste i broj spremnika za sakupljanje odvojeno prikupljenog otpada	21
Tablica 11. Raspored sakupljanja miješanog komunalnog otpada na području Grada Vrgorca	22
Tablica 12. Pregled postojećeg voznog parka	22
Tablica 13. Popis „divljih“ odlagališta na području Grada Vrgorca	27
Tablica 14. Projekcija ukupnih godišnjih količina proizvedenog komunalnog otpada u Gradu Vrgorcu za razdoblje od 2017. – 2022. godine	30
Tablica 15. Plan smanjenja količina miješanog komunalnog otpada u Gradu Vrgorcu za razdoblje od 2017.– 2022. godine.....	31
Tablica 16. Plan povećanja odvojeno sakupljenih komponenti (prioritetno papir, plastika, metal i staklo) za razdoblje od 2017. do kraja 2019. godine	32
Tablica 17. Plan povećanja količina odvojeno sakupljenog komunalnog otpada za razdoblje od 2017. – 2022. godine prema stopama iz PGO RH	32
Tablica 18. Plan povećanja količina odvojeno sakupljenog biootpada za razdoblje od 2017. – 2022. godine prema stopama iz PGO RH	32
Tablica 19. Sredstva za provedbu projekata u području gospodarenja otpadom prema Planu gospodarenja otpadom Republike Hrvatske za razdoblje 2017. - 2022. godine	49
Tablica 20. Proračun potrebnih ulaganja u stavke gospodarenja otpadom Grada Vrgorca za period od 2017. – 2022. godine.....	49
Tablica 21. Potrebna financijska sredstva Grada Vrgorca za realizaciju planiranih aktivnosti po godinama od 2017. – 2022.....	51
Tablica 22. Terminski plan s rokovima	51